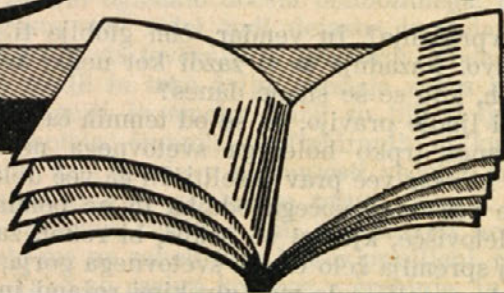

CVETJE

Letnik LIII.
Ljubljana

1936 - VII.
Julij

P. KRIZOSTOM:

Besede za tvoje srce

*Napisal sem besede te
za tvoje ranjeno srce,
da bo olajšana ti pot
v deželi grešnosti in zmot:*

*Vse pozemeljsko bogastvo
prazno ti srce pusti.
Čas, ki vestno ga porabiš,
vir je zlatih, srečnih dni.*

*Na žioljenja kratki cesti
ti ljubezen zvezda bodi.
Le ljubezen v rajske dvore
skozi trnje ostro vodi.*

*Kadar pridejo težave,
upaj na vesele dni!
Svoj pogled upri v višave,
kjer se sreča ti smeji.*

*Če s sirotami se jokaš,
z njimi se boš radoval.
Ko boš tuje rane celil,
svoje boš obvezoval.*

*Bodi moder,
ko se sreča ti smehlja,
da ne boš obupal
sredi grenkega gorja.*

*Mirno vest ohrani
skozi vse žioljenje,
in ne bo te strlo
zemeljsko trpljenje.*

*Lepota, moč izgine,
bogastvo, slava mine.
Ostanejo le dobra dela.
Iz njih bo večna sreča
v nebesih ti vzcvetela.*

Smehljaj sv. Frančiška¹

Kdo se danes smeje?

Nenavadno vprašanje? In vendar, čim globlje ti doni v dušo, tem bolj ti je razumljivo. Nazadnje se ti zazdi kot nekaj žalostnega, samo po sebi umevnega. Oh, kdo se še smeje danes?

Vsi resnobni ljudje pravijo, da se od temnih časov svetovne vojne in poznejšega, še danes trpko bolečega svetovnega nereda ni mogoče v majavi sedanjosti ničesar več prav veseliti. Ni ga več dela, ki bi se človeku zares prileglo, ne več osvežujočega oddiha in ne pomirjevalnega pokoja: v najbolj skrito letovišče, kjer si se nekoč, bi rekel, za celo prašno leto pomladil, te sedaj spremlja želo onega svetovnega gorja, onega svetovnega greha, in duši čisto veselje celo med alpskimi rožami in planinkami.

Kdo si upa to zanikati?

Toda nas li mar ta notranja duševna stiska tare šele izza svetovne vojne?

Zdaj se je le veliko bolj jasno pokazala. Prej je bila obložena z vsakovrstnimi prevarami in lepimi lažmi. Zdaj je večidel skrb za gmotne dobrine, ki nam ne da biti veselim. Ker se tla, ki stojimo na njih, vsepovsod majejo, ker štiri stene, med katerimi smo se čutili varne, pokajo na vseh konceh, ker našega življenja tako imenovani začetek in konec, denar, tiči v bankah, v mogočnih delnicah, v hišah in tovarnah, se skriva celo v okroglih, zlatih novcih, ker niti to ni več varno, ker vse, kar izvira iz prahu, še nikoli tako odkrito kakor danes kaže svojstvo prahu in ničevosti, zato se prav za prav okoli ničesar drugega ne suče in ne vrti hreščeča, vzdihujoča in psujoča žalost današnjega sveta.

Toda lepega, jasnega, iz duše nalik kristalnemu potočku žuborečega smeha ti ljudje že zdavnaj pred letom 1914. niso več poznali. Smejali so se pač, glasno, krčevito, nervozno, pri kozarcu šumečega vina, ob dvigu njih papirjev, pri kakem slavju opravila in dobička, pri plehkem veselju mesa. Ali vse to je bila mrzlična radost. Pravega, resničnega smeha ta svet, ki se tako pogreza v tvarnost in izgublja smisel za višje duhovne vrednote, že zdavnaj ni več poznal.

O, že davno bi morali vprašati: kdo se še smeje danes? Škripanje socialistov² resnično ni smeh. Škrtnanje militarizma³ še manj. Zaklepanje blagajen in naveličano dirkanje avtomobilov iz dežele v deželo, beg pred nemirom v čedalje večji nemir, stremljenje po moči v kakem prismojenem športu, gonja za največjimi hitrostnimi rekordi in pridobitvami časa, ko imaš navzlic temu zase čedalje manj časa, nadalje bedasto iskanje miru in črkovanje ob okostenelih človeških teorijah,⁴ v pravopisu Indov in Kitajcev, v slepivosti okultistov,⁵ v prevari avtosugestije⁶ in v blodnjah

¹ Priobčujemo prvo poglavje iz knjige »Von Heiligen, Räubern und von der Gerechtigkeit«, ki jo je napisal švicarski pisatelj romanov in poljudnih povesti, Heinrich Federer (1866—?).

² Pristaš smeri, ki stremi za pravičnejšim razmerjem med delom in zaslužkom posameznika.

³ Prvenstveno uvaževanje vojaške sile.

⁴ Nauk, ki se v življenju ne izvaja.

⁵ Pristaš nauka o pojavih, ki se z doslej znanimi naravnimi zakoni ne dajo razložiti.

⁶ Prepričanje, ki si ga je kdo v mislih vsilil samemu sebi, ker ga drugače ni mogel dobiti.

antropozofov,⁷ recimo prav odkrito, je li to smeh? Mar najdemo v tem vsaj trohico iskrene notranje radosti? Iz raznih vzrokov sem dvajset let imel veliko opraviti v prvovrstnih zdraviliščih, v velikih hotelih in med tako imenovanimi bogataši. So bili res bogati? Si mar bogat, če si izgubil življenje? In ti so ga resnično izgubili. Velika večina obrazov je bila bolj ali manj slabo zastrto ogledalo docela obubožanega, neveselega srca.

Dokaj pogosto sem videl tudi delavce in delavke, ko so prihajali zvečer trudni skozi vrata tovarniških prostorov. Toda naj so bili videti še tako blede, tako medli in tako željni svežega zraka in domačije, o koliko bolj zdravi, prirodnejši in smehu bližji so bili ti ljudje od onih letoviščarjev velikega hotela, šumnih, parfumiranih in kadečih cigarete, dovtipnih in šaljivih, daši jih je v notranjosti večidel mučil grozen dolgčas in je v njih zares umiralo poslednje pravo veselje. In ti zadnji so bili toliko revnejši, ko svoje revščine niti razkazovati ne smejo. Nobena neskladnost v glasbi me ne zaboli tako kakor prisiljeni, rezki in izumetničeni smeh teh ljudi. Tako se razleti kozarec v črepinje. In kozarec sreče za te ljudi je resnično v črepinjah.

Odtod jasni klic škofa Kepplerja⁸ »več veselja«. In ta strahotna rana neveselja, globoko in široko zevajoča tudi med katoličani, je bila tisto leglo, ki je spravilo na svet toliko knjig, polnih upora ali tožbe ali brezupja, kot žgoče priče človeškega rodu, ki je ob vsem neumnem blaženstvu in žalosti izgubil humor duše, ono nebeško dobrovoljnost.

Tudi jaz bi nekako približno lahko dejal: izgubili smo Frančiška Asiškega! Izgubili smo njega in njegov smehlaj.

Frančišek Asiški — povsod in nikjer

Kako? bo odvrnil marsikdo. Ravno nasprotno je res. Ni ga danes svetnika, ki bi bil tako svetovno znan, tako priljubljen v zamolklih globinah spodnjih plasti in v prenasičenem, reznem ozračju tako imenovanih višjih slojev. Saj prav zato, ker se ne znamo več smejeti, iščemo tega zavetnika vesele revščine, svete lahkomišelnosti in nebeškega smeha.

O seveda, priznam, iščemo nekega svetnika Frančiška, nekega učitelja veselega smeha. Stiska nas žene. Ko nam ne pomorejo več društva, pivske steklenice, bankovci, uradni položaji niti ne glasba in romani, gremo nazadnje tudi h kakemu svetemu menihu in poskusimo. Čemu tudi ne?

Toda vprašam, in samemu mi ob tem trepeče duša, iščemo li pravega Frančiška Asiškega, tistega Umbrijca, polnega ljubezni do Boga in ljudi, tistega požrtvovalnega in docela nesebičnega, prežetega z vso radostjo zemeljskega sonca, pa tudi z vso resnobo večnosti navdanega sijajnega človeka in svetnika?

Dozdeva se mi, da svet ne išče tega, ampak nekega drugega, v samoljubju ljudi rojenega, njih bolnim živcem ustrezajočega sv. Frančiška.

Vemo n. pr., da je živel sv. Frančišek v čudovito strastnem razmerju s narodo. Mogel je kramljati z gozdnim potokom, na roke vabiti ščinkavce in sinice, volk je šel za njim, bilo je, ko da so njegove vse vprek cvetlice in hrasti, jezera in gorice, zvezde in oblaki, ptice in štirinogate živali, kakor da se je v pretekli svet vrnil iz raja Adam in mu je zdaj ime Frančišek.

⁷ Pristaši antropozofije, ki je bila življenjski nazor nemškega modroslovca Rudolfa Steinerja (1861—1925) in obstaja v njegovem prepričanju, da je Kristusova smrt na Golgoti občna pobuda za daljši razvoj človeštva.

⁸ Paul Wilhelm Keppler (1852—1926), nemški škof, je izdal več knjig. Ena izmed njih ima naslov »Mehr Freude« (= Več veselja!).

To je čudovito lepo. Truma častilcev išče tega Frančiška. Tudi oni bi radi tako složno živeli s naravo, kramljali z vodo in vetrom. Toda njihov prirodni čut in Frančiškov sta narazen za celo svetovje. V narodi so videli ti ljudje smoter, Frančišku je bila samo pot. Oni jo obožujejo, Frančišku je bila le služabnica božja, božja stvar in podnožje veličastva božjega. Oni zaidejo v sladkobno, nepristno češčenje narode, ki žali srce, se spuščajo v enako smešen kakor bedast beg od boljšega k slabšemu, od človeka k živali in rastlinju in to ni nikoli koga navdalo z močjo in veseljem. Za Frančiška Asiškega niso poglavitne stvari vrabec in lisica in sonce in pisana zemlja, ampak človek. Enemu samemu človeku bi dal vse zvezde nočnega neba. Pa niti ta človek ni poglavitna stvar, temveč Bog in v Bogu dovršeni, v Bogu mirujoči človek.

Toda tega Frančiška ne iščejo, temveč nekega zmotno svojim lastnim muham prikrojenga, ki pa ni več Frančišek Asiški.

Drugim je vseč zlasti brezskrbno uboštvo tega svetega nemaniča. Živeti samo od miloščine, kako veličastno! kako lepo! kako junaško!

Toda kako si mislijo to? O, nobenega dela nimaš več, nobenih skrbi in ne strahu pred tatovi. Pri vratih te kar se da spoštljivo pokličejo noter, se priklonijo in ti ponudijo od svojega obeda najboljše. Ni ti več treba misliti na pridobivanje in zaslužek, živiš lahko, kakor vrabec iz dneva v dan, in žvižgaš in vselej najdeš voljne roke, ki ti skuhamo juhico in posteljejo ležišče. O kako lepo mora to biti! Takega Frančiška bi radi posnemali, takega iščejo.

Pa tudi, če bi sveto uboštvo bilo tako brezskrbno, ti tako zvaní gorečniki uboštva ne mislijo resno na posnemanje. Svoji lastnini se vendarle ne odreko. Na svoj denar pazijo kakor skobci. Kakor hitro kje zadiši po dobičku, so že zraven. Teoretični ideali, pod palcem praktične⁹ mošnje!

Seveda je pa tudi njih teoretični idealizem čisto napačen. Mar nič ne vedo, kako je Frančiška in njegove trla revščina, kako so jih podili od pragov, jih psovali s sumljivimi postavači, kako hud je kajkrat bil njih glad, kako težka dostikrat beraška palica. Ne vedo li, da je samo po nadnaravni milosti in osebnosti Frančiškovi bilo kratek čas možno takšno brezpogojno uboštvo, da je pa že po nekaj letih morala neimovitost nadomestiti vsaj neka družabna lastnina? Glej, tudi tu ne iščejo pravega Frančiška.

Nočejo namreč razumeti, zakaj je Frančišek hotel biti ubožec božji. Tudi uboštvo mu ni bilo samoljubje in samo sebi namen, temveč le pot in sredstvo do Boga. Ta ubožec je razen tega delal več nego sto prizadevnih bogatašev. Pokazati je hotel, da moramo iz ljubezni do Boga, dà, že iz ljubezni do ljudi, vse drugo zavreči kot manjvredno, vsekakor pa malo ceniti, in da je visoko nad zlatom in diamanti duša, ki ljubi Boga. Ker nas imetje in čast, moč in nečimurnost tako grozno slepe in odvrtačo od edinega potrebnega, je hotel ta čudoviti svetniški ubožec pokazati, kako nepotrebno je vse razen Boga in življenja v Bogu. Kateri od ljudi, ki se navdušujejo za ubogega Frančiška, pa danes misli na to?

Frančišek je povsod in ga ni nikjer! V glasbi, pesništvu, umetnosti, vsepovsod je Frančišek. Toda kje je zares v srcu? Vidiš že na modernih slikah, a slišiš tudi iz vse preveč izumetničene glasbe, kakšnega ne-frančiškanskega Frančiška Asiškega vsepovsod mislijo in iščejo. Laude¹⁰

⁹ V mislih hrepene za vzori, a v vsakdanjem življenju se ženejo za dobičkom.

¹⁰ Zdaj jutranje obredne molitve oziroma hvalnice kot sestaven del dnevnih molitev za duhovnike.

odličnega švicarskega skladatelja Hermana Sutra, ki je nedavno umrl, igrajo zdaj po vseh koncertnih dvoranah. Ta glasba k Frančiškovi pesmi je brez dvoma nekaj najplemenitejšega in najblažjega te vrste. Toda, dovolite, da povem, kako se vendar ti zvoki prav čisto nič ne prilagajo besedilu! Bi bil mar Frančišek svoji pesem tako zapel? Tako pretehtano, tako nenaravno, tako docela brez kakršnekoli neposrednosti in zlasti brez preproščine svetnikove poje in doni ta skladba. Dobro je mišljena in izpričuje veliko daru, toda to ni glas Frančiškov. Torej niti umetnik, ki sledi navdihu, ne dojame pravega svetnika.

Zagonetka smeha

Častilci največkrat zgreše in zamude sv. Frančiška, ko se ženó za njegovim smehljajem. Tako srčno radi bi se znali zopet smejati. Nemara ga vlove in se ga priuče pri tem mojstru radosti.

Glasiti bi se moral kakor vedro šumljanje potoka in cvrčanje vrabcev, vzžareti kakor predpoldansko sonce, ni res? Toda, prijatelji, je li to smeh sv. Frančiška? Je morda tako brezmiseln in nezaveden kakor pri vsaki neumnosti? Se mar človek, zlasti še pristni, resnični, neskvarjeni človek ne smeje čisto drugače? S smehom, razumnim in prisrčnim, s smehom mimo veselega trenutka tja v veliko večnost? Vse drugo je pač vendar samo prisiljen smeh, praznota ter razigranost milnih mehurčkov. Pravi smeh je nema govornica človeka, ki se čuti eno z vsem, torej predvsem z božjim nad nami in s človeškim v nas samih ter okoli nas. Žares smeje se samo človek, ki ima v Bogu svoj mir in ki mu nič zemeljskega ne more resno do živega, ki nalaga imetje in denar v onstranstvu in ki o njem pravi sveto pismo, da nepoškodovanih nog hodi po baziliskih¹¹. Je neznaten odblesk onega velikega smeha božjega, ki ga psalmist in preroki včasih čudovito lepo opevajo, ko hočejo pokazati, kako je Večni vzvišen nad sleherno stvarjo.

Frančiškov smehljaj, svetovno znani, daleč proč od vsake zunanosti, slučajnosti in razpoloženja, izvira prejkone iz najgloblje notranosti človekove in se tod poraja z brezpogojno nujnostjo. Ne da se priučiti, posnemati ali hliniti. Kakor nihče ne more dihati namesto mene, tako ni mogoče, da bi mi kdo dal svoj smeh. Iz tebe mora žuboreti studenček radosti, iz tvoje nepokvarjene ali zopet zdravo in lepo ubrane duše.

Smeh Sokrata¹², najmodrejšega moža grških otokov, je bil tudi lep. Čuješ ga prav na lahko iz pripovedovanja njegovih učencev, iz ustnega izročila njegovih pogovorov. Toda sree in svet odrešujoči smehljaj po načinu ubogega Frančiška vendarle ni bil. Drži se ga grēnak priokus skritega podsmeha, roganja ter zamotanega in izumetničenega sestava misli. In vendar ni dvoma, da je to bil najčistejši smeh starega veka. Zakaj že šaljenje stoikov¹³ diši po kisu. Diogenes¹⁴ je ustvaril velike izreke o samozadovoljstvu, toda smejal se ni. Vriskati v divji pohoti, hrzati od strasti, šaliti se na potu v pogibel ter noreti in uganjati grdobije zbog notranjega dolgočasja je pač umel propadajoči svet. Ali vse to ni bilo dosti drugače od raket, ki blisnejo v noč in ugasnejo. Za tem je še temneje.

Toda v eni izmed tistih mrakotnih noči se je devica sklanjala nad

¹¹ Bazilisk = po veri srednjega veka zmaj, ki s svojim pogledom ubija.

¹² Sokrat (470—399 pr. Kr. r.), grški modrijan v Atenah, v obliki razgovorov učeč življenjsko modrost.

¹³ Stoik = pristaš smeri v modroslovju, ki veleva ravnodušno prenašanje kakršnihkoli doživljavaev.

¹⁴ Grški modrijan.

jaslicami, kjer je ležal deček, deček z nevidno svetno in nebeško krono. Ali ona je videla to krono odrešenja sveta, se sklonila še globlje in se — smehljala. Ob tej božični uri se je izgubljeni smeh vrnil med ljudi. Neki bog ga je bil prinesel z neba. To je veliko preizkušane uganke edina rešitev: pravi smeh pride od zgoraj. Samo Bog ga lahko da. Le iz njegove polnosti in ubranosti življenja lahko vre. Samo v Bogu se smejemo zares.

To je vselej kamen spotike za čemerni svet, ko išče resnično veselost. Skušaj se smejati brez Boga. To se pravi goslati brez gosli. Zatorej je tudi brezplodno iskati radost pri sv. Frančišku in samo pri njem. Zakaj, tudi on nima veselosti sam iz sebe. Hkrati obračati hrbet ljubemu Bogu in namesto tega upirati iskajoče, proseče in hrepeneče oko k njegovemu zvestemu služabniku Frančišku, je tako, ko da bi brez sonca iskal svetlobo pri mesecu. Sv. Frančišek ni nič drugega kakor lep, resen in mil mesec božjega sonca. Kdor noče nič vedeti o Bogu, kaj mu more pomeniti Frančišek? To je motnja uboge duše, mamljiva samoprevara. Ali na poti do Boga, v iskanju po izvoru vse svetlobe in veselosti, tod seveda predstavlja sveti mož iz Assisija svetlo postajo do cilja. Kažipot je in smehljaj na njegovem rjavem čelu sije kakor predhodna jutranja zarja večnosti.

Pot do blaženega smehljaja

Govoril sem o smehljaju, ko se je — preokret svetovne zgodovine — tista Marija v Betlehemu srečala z Jezuškom. Takrat se je začel naš čas šteti z mogočno enico.

Toda nato so se številke utrudile. Čim dlje od Kristusa. tem bolj so bile upehane. Blaženi smeh je čedalje bolj izgubljal svoj nadzemeljski srebrni zvok. Tem hrupneje se je oglašala druga kovina, zlato. V Frančiškovi dobi se je nad usodo zgrinjal čedalje gostejši mrak. Seveda je na pečini stala cerkev in varovala blagovest. Toda kako nesnažno, prašno človečanstvo je prodiralo prav v zakristije in celo do oltarjev. Kako so služabniki kvarili dobrine Gospodove. Bog pa je budil vedno nove gorečnike in otroke svoje jasne volje. Pridigovali so s papeškega prestola, iz meniške celice, iz srede preprostih laikov. In eden najmogočnejših je bil sin asiškega suknarja.

Je li mar hkrati z rodbinskim imenom podedoval smehljaj čiste sreče? Ah, kaj takega ne podeduješ. To je milost in pridobitev.

Frančišek je bil otrok bogatih meščanov. Na vatle je meril svilo in barhant, pel ljubavne pesmi in z ovenčanimi mladeniči hitel z gostije na gostijo. Sanjal je tudi o lavoriki meča in o sladkosti ženske ljubezni. Glava mu je bila prepolna domišljije, častihlepja in visokih ciljev. Smejal se je, kakor se smeje zlata lahkomiselnost mladosti, nič drugače. Nihče bi ne bil pričakoval od živahnega dečaka kaj posebnega, kaj izredno duševnega in duhovnega, kaj osvobajajočega, odrešujočega in duše dvigajočega.

Kako se je nato zgodilo, da se je iz teh posvetnosti pogreznil v resnobo večnostnih vprašanj, se otrešel plitkega življenja, začutil v sebi tako rekoč z vulkansko močjo gon po brezpogojni revščini in nizkosti ter se mu predal ves goreč, kako se mu je duša širila za Boga in človeško bratstvo podobno krilom orla, kako je postal čudovit redovni oče, kako silno je preziral minljive blagre človeštva in zamaknjen prisluškoval ob odprtinah neba in postal velik svetnik, kako se je to zgodilo, kje začelo, iz kakšnih vnanjih in notranjih nagibov, o tem pač marsikaj poročajo sodobniki, toda najgloblje in najodločilnejše od vsega je vendarle skrivnost, ki ima samo dvoje prič: Boga, ki je podelil milost, in Frančiška, ki je milost prejel. Samo to ni skrivnost, da pri vsej božji moči tudi tu ne gre

za nič kaj nadčloveškega, to se pravi, da ni prišel nadenj kak nujen, nasilni čudež, kakor na primer je strela šinila v Savla, da Francišek ni postal svetnik na mah, temveč da se je moral boriti in potiti, pobijati dvome, se odrekati vabam, krotiti svojo nemirno kri, opustiti posvetno domišljijo, ukloniti kolena in srce, da se je mogel odzvati velikemu klicu in postati pravičen. Ta sveti smeh, ti nebeški škranjčji gostolevki so tudi tu nujno bili plod težkega, resnega dela.

Koliko prahu je moral požreti sv. Francišek na dolgih umbrijskih cestah zdaj kot pridigar zdaj kot prosjak! Berite »Fiori«¹⁵! V tej zares roznati dušni knjižici je dosti govora o Franciškovih težavah in trpljenju, stremljenju in učenju, o njegovih notranjih in zunanjih bojih za popolnost. Zidal je pač cerkvice in svoj revni samostan, seveda je zbiral okoli sebe gručo učencev, ki ji prav do apostolske družine glede idealizma, otroškosti, poslušnosti in ganljive ljubezni ni primere, pač so mu bili papeži naklonjeni in rasel je njegov ugled daleč preko meja okrajine. Toda Francišek sam nam ni zapustil niti črke. Sicer bi razumeli še veliko bolj nego iz ustnega izročila, kakšne ovire je premagal na hoji do poveličanja, takšne v samem sebi: skušnjave, slabosti, trenutke brezupja, in takšne zunanje: obrekovanja, zavist, neiskreni bratje, dà, celo nevarnost, da bi v njegovem lastnem ljubem stvarstvu utegnil ždeti črv.

Če je torej tako pogosto želel biti sam in je bežal v gozd ali na višave, če si ni upal postati mašnik, če se je branil redovnega predstojništva, če se je bal doktorskih klobukov, dà, če je nagonsko obračal hrbet glasni učenosti, če je celo svoje učence zavajal k dozdevni neumnosti, kdo bi tu korak za korakom ne opazil poti k svetosti, ki ni bila potresena s samimi roznimi listi, temveč posuta tudi s trnjem in bodečim kamenjem? O, med objemom prvega sobrata in veselim prestolom sredi stotih ljubljenih sinov je bil presledek velikega napora. In od onega adventa, ko je z bratom Juniperom, bratom Bernardom in bratom Leonom sam prijemal lopato in ometačo za naselbino, do one tihe blažene svete noči pred jaslicami, ko so se nad njim do one blažene svete noči pred jaslicami, ko so se nad njim odprla vsa nebesa, je bil franciškanski smehlaj napravil dolgo in trdo pot od pralega brata do silnih čaš. Ali tisti smehlaj v Kristusovi noči je pač bil najsvetanejši, nebesom najbližji smehlaj, ki ga je kdaj zmoget človek. Bil je enak smehlaju betlehenskemu. In potem naj si umišljamo, da lahko tako poceni in brž dobimo ta Franciškov smehlaj pri njem, pri svetniku, da si ga tako rekoč lahko kupimo! Prijatelj, to ne gre hitreje, kakor zelena sadika dozori v rastlinstvo. Takšna dragotina potrebuje časa, treba jo je pridelati, doživeti in zaslužiti. Veš, kako: Boga ljubiti čez vse in bližnjega kakor samega sebe. Vse, kar sili vmes, je zlo in otežkoča ali ovira oni poslednji najlepši cvet dobrega življenja: blaženi smeh.

(Konec prihodnjič.)

P. ROMAN:

Življenje velike žene

(Nadaljevanje.)

Še nekaj o njenem notranjem življenju

V tem stanju je preživela Terezija dobra dva meseca in se zelo trudila, da bi ubogala nasvete svojega spovednika. Njeno življenje je postalo na ta način na zunaj še strožje in za samoštansko družino še nekoliko bolj

¹⁵ Meseca maja 1936 umrli dr. Lojze Res, profesor v Benetkah, jih je izdal v slovenskem prevodu pod naslovom »Rožice sv. Franciška«.

svojsko. Da ni ostalo brez opazk od strani soseser, je razumljivo. Dokaj opazk je šlo na njen račun. Terezija se je vdala v vse to in vzela te bridkosti kot del samopremagovanja. Toda čim bolj se je otresala »milosti, požnosti in duhovnih sladkosti«, tembolj bogato jih je Bog naklanjal, kakor da ji hoče dokazati, da ni več samosvoja, temveč docela »kakor ptička v njegovi roki«. Proti svoji volji se je docela predala popolnemu miru in občutila toliko nadnaravno sladkost in tako nezaslišano opojnost, da za to občutje ni našla nobene človeške primere. Važno je, da na to njeno stanje še posebej opozorimo, zakaj prvi mistični pojavi, ki jih Terezija doživlja, pridejo tako rekoč proti njeni volji. Torej nikakor niso plod neke domišljije ali samoprevare. Kaj je dosegla s temi od njene volje odvisnimi sredstvi tekom dvajsetih let, to že vemo. Same vaje, same poizkušnje, ki ji niso nič drugega doprinesle kot bolezen in žalostno stanje neke čudne trudnosti.

On, ki jo sedaj »o b i s k u j e«, ji da večkrat razumeti, da pride le iz ljubezni in samo tedaj, če se mu je srce docela darovalo. Terezija bo to popolnost popolne prepustitve Bogu kmalu dosegla. Iz vsega se pa da sklepati, da niti stalno prizadevanje niti bolezenski pojavi, ki se nanje tako radi sklicujejo tako imenovani razumniki, ne morejo privedi do tega stanja, ki mi sedaj o njem govorimo. Zato je potrebna čisto posebna milost božja. Ono NE-preračunljivo, ki se odteguje našemu raziskovanju.

Tisti čas je prispel v Avilo vojvoda Kandijski, ki se je bil ob nenadni smrti kraljice Izabele spreobrnil in kot Frančišek Borgia stopil v družbo Jezusovo. Sv. Ignacij ga je imenoval za generalnega komisarja Evrope in Indije. Prišel je ravno iz Sv. Justa, kjer je v samostanu Hijerominitov Karl V. skušal najti svoji duši mir. Tri dni sta bila s cesarjem skupaj. Res je značilno, da je tako sloveči mož, ki je pravkar sprejel spoved vsemogočnega cesarja, pod katerega žezlom solnce nikoli ni zašlo, sedaj hoče posvetiti ubogi skriti redovnici, ki je povrh tega še v mestu precej obrekovana. Mar je izredni mož slutil izredno poslanstvo te preproste in skrite redovnice? Tega ne vemo. Resnica pa je, da je bila Terezija poklicana krščanstvu dati novega poleta in pripravljati novo pomlad in sicer vse bolj kakor so to zamogle armade Karla V. in Filipa II.¹

Frančišek Borgia je pripravljen, da govori s Terezijo. Docela mu je odkrila svoje dušno stanje in svetemu ter učenemu možu ni bilo težko razumeti stanje njene duše. Pomiril jo je in ji dal zagotovilo, da tisto, kar se ji dogaja, ni od drugod, kakor od Boga. Za sklep pa ji je rekel, naj se nikar več ne upira milostim molitve, temveč naj se ji povsem prepusti. To zadnje pomeni za Terezijo, kakor da ji je tisti hip odprl vrata raja. Poslej lahko uživa v popolnem miru vesti vse dušne sladkosti, ki so v njih drugi videli le zanke hudobnega duha. In to je bil mož odličen po kreposti in izreden po svoji svetski in duhovni izobrazbi. Človek razume, kako zelo je ta gotovost navdala Terezijo z veseljem.

Kmalu po odhodu Frančiška Borgije je moral zapustiti Avilo tudi njen sedanji spovednik p. Janez de Padranos. To je za Terezijo zopet nova preizkušnja, katero pa junaško prestane in se poslej prepusti vodstvu p. Baltazarja. Ta ima dovolj srečno roko, da jo vodi z neko mirno odločnostjo po poti izpopolnjenja, po zavitih stezah malih odpovedi in premagovanj. Tako ji naroča, naj se odpove onim posameznim prijateljstvom, ki so sama po sebi čisto nedolžna, vendar pa Terezija na njih visi. To je njena mala slabost in težko se je boriti proti stvarem, kjer je tudi srce prizadeto.

¹ Primerjaj: Franc Terseglav, Med nebom in zemljo. Izdala Družba sv. Mohorja v Celju. Knjiga je za v pogled v zgodovino zelo priporočljiva in daje jasno sliko razmer tistega časa po celi Srednji Evropi.

Zlasti pa, ker ji je njen spovednik ponovno zagotovil, da ni na tem nič grešnega. Zaeno pa se je tudi bala, da ji ne bi očitali nehvaležnosti in muhavosti, ko bi brez razloga pretrgala prijateljstvo z osebami, ki so ji bile v resnici naklonjene. Njen spovednik ji je naročil, naj tekom par dni vsak dan moli prav iz srca: »Pridi Stvarnik Sveti Duh...« nato pa naj prepusti vse dobremu razsvetljenju. Naprej naj o tej stvari Terezija sama govori.

Videnje sv. Terezije

»Nekega dne, ko sem se delj časa mudila pri molitvi in sem Gospoda prosila, naj mi pomaga, da mu bom v vsem ustregla, sem pričela himno in med tem, ko sem jo molila, me je prevzela nepopisna sladkost, da sem bila čisto iz sebe. To je bilo prvič, da mi je Gospod naklonil to milost. Slišala sem sledeče besede: »Nič več nočem, da govoriš z ljudmi, ampak z angeli.« Zelo sem se prestrašila in te besede so mi bile izrečene v najtišjih globinah duše. Nato po prestani bojazni sem začutila tolažbo in zgodilo se je: nič več se nisem mogla vezati s prijateljstvom, nič več občutiti neke tolažbe ali se nagnjenje razen v občevanju z ljudmi, ki so bili sami prevzeti gorečnosti Bogu služiti in ga ljubiti.«

Kar hipoma je začutila v sebi to moč, prenehati s prijateljstvi in kar je Terezijo tako zelo skrbelo, češ, da bodo užaljeni, ji je bilo prihranjeno. Obratno so bili celo veseli, ko so videli njeno odločnost in čudovito go-rečnost.

Morda bo ta ali oni rekel, da navsezadnje to ni tolike važnosti. Toda slabo razume človeško srce tisti, ki nič ne ve, kaj je to osamelost, ki nič ne razume, kaj pomeni biti brez srca in reči: Nimam človeka... Terezija je večkrat poudarila, kako se je težko ločila od svojih prijateljev in da je bila to res žrtev zanjo: »Gospod sam mi je dal, tako pravi, prostost in moč, da sem se zato opogumila.« Razumeti moramo, kako je duh te žene v samo-stanu trpel na osamelosti, kako je enoličnost mučila to srce in kako je našla sprva malo razumevanja tako pri sosestrah in celo pri spovedniku, tako razumemo, da so bila ta prijateljstva zanjo drobne radosti in tudi deloma neko skromno sredstvo izpopolnjenja, zakaj vmes so bile tudi vi-soko stremeče duše, ki so poznale v resnici eno samo hrepenenje: Bližje k Bogu.

Končala je s prijateljstvi čisto in do konca in vendar bo to srce vedno imelo prijatelje. Toda poslej so to vse bolj služabniki njenega dela, sode-lavci pri njenih načrtih. Ta redovnica bi lahko napisala celo razpravo o prijateljstvu, kako ona te vezi pojmuje. Zanjo je prijatelj srce, duša, ki jo vodi k vedno večji ljubezni do Boga. Koliko spoštovanja moramo dati ta-kemu srcu in kako iskreno Gospoda prositi, da nam tako srce v življenju ohrani. Medsebojno se podpirajo, hrepene k Bogu in so kakor vojaki, ki si žele bogatega plena in ker vedo, da je le v vojni to mogoče, vojno nestrpno iščejo.

Terezija je prišla do tega, da je po trudapolnem prizadevanju svoje prijateljstvo očistila sleherne človeške pomanjkljivosti. Toda človek se vpraša, je li to sploh mogoče? Vedno še tli bojazen, če le ni morda zraven kake čutnosti in sam nebeški Mojster jo mora pomiriti: »Otrok moj, če bolnik, ki je bil v smrtni nevarnosti ozdravi po modrosti zdravnika, bi to ne bila krepost, takemu dobrotniku ne biti hvaležen in ne ga ljubiti. Kaj bi bila storila brez pomoči le-teh oseb? Razgovor z dobrimi ljudmi ne škoduje. Samo na to glej, da bo tvoja govornica pretehtana in sveta in tako ne boš trpela nobene škode, temveč boš svojo dušo obogatila.«

Od sedaj naprej Terezija ne pozna več posebnih nagnenj, ki so vedno nekoliko nevarna. To popolno darovanje same sebe, ki je predpogoj mi-losti, katerih bo deležna v nepopisnem razkošju, je bilo možno le po težkih žrtvah. Bila je to n a j t e ž j a borba. Toda trpljenja bo še veliko, veliko...

Terezija de Ahumada postane Terezija Jezusova

V samostanu od učlovečenja pa seveda Terezija ni našla tistega ume-vanja pri svojih sosestrah, temveč so govornice o njenih posebnostih rasle, šepetaje preplezale zid samostanski, krožile po mestu pri znanih rodbinah, se vračale nazaj in zopet priostrene nastopile isto pot. Z neko nestrpnostjo, ki meji na zlohotnost, so posamezne sestre opazovale njene ekstaze ali zamaknjenja. Vsak njen korak so opazovali, ga po svoje razlagali in »ve-likodušno« kaj pridejali. Zadeva je postala resna. Ne samo, da so jo poni-ževali ob vsaki priliki, da ji niso prav nič zaupali, šlo je tudi zato, je li Terezija sploh pravovernna ali ne. Sicer jo je p. Baltazar Alvarez branil in se zanjo pošteno zavzel, vendar pa ni hotel docela prelomiti z nasprotniki, ker so bili to pač zelo ugledni ljudje. Dobro je spoznal, da je miselnost Terezijina docela čista, da so milosti, ki jih prejema, res od Boga, ni pa mogel dojeti njene izredne notranje sile, iz katere se kasneje porajajo

njene globoke pesnitve, pa tudi njen pogum, da ustvarja. Tako ji je nalagal gotove odpovedi, prepovedal celo večkratno obhajilo, ko je Terezija običajno po sv. obhajilu prišla v zamaknjenje. To svojo strogost je tiral tako daleč, da je bila Terezija parkrat na tem, da se loči od njega. Seveda je pater jezuit ravnal tako, kakor je spoznal in razumel, da je najboljšje zanjo. Terezija kasneje ob neki priliki izjavlja: »Kakor je bil ta duhovni oče moji duši nenaklonjen, ga vendar le spoštujem.«

Terezija je namreč večkrat čula glasove, toda ne s telesnimi čuti, temveč na poseben skrivnosten način, tako, da sama tega ni mogla razložiti. Sama je bila sprva zelo nezaupljiva do teh glasov in se je delj kot dve leti tem glasovom ustavljala.

Naposled je razumela, da ves upor nič ne pomaga in da tudi ni mogoče teh glasov ne slišati. »Proti moji volji me ta tajna govorica sili, da jo poslušam in tako docela razumem, kaj hoče Bog od mene, da je čisto vseeno, če bi hotela ali ne hotela.«

Morda bo kdo tukaj vprašal: mar ni to neke vrste samoprevara? Kaj pa, če morda ne govori lasna vest? Terezija na to odgovarja: »Po mojem mnenju, je med besedami, ki prihajajo od Boga in med besedami, ki so govorica naše notranjosti ravno tak razloček kakor med govorjenjem in poslušanjem, med več in manj.« Torej imajo ti glasovi pred vsem eno značilnost, da so neprostovoljni in se javljajo točno kot nekaj izven nas. Toda trpljenja Terezijinega kljub tej jasni razlagi ni konec. Zakaj njen spovednik jezuit p. Baltazar neprestano dvomi in sam ni gotov, kako bi zavzel stališče. Tako je nekega dne sklical pet ali šest učenih in bogaboječih mož, ki so se o teh zamaknjenjih in o glasovih, ki jih je Terezija čula, razgovarjali. Naposled so prišli do zaključka, da je to demonična prevara in ji naročili, naj se skuša čim bolj razstresti, naj opušča samoto in sveto obhajilo le redko prejema.

Terezija si je po tem sklepu močno očitala in delala težave, češ: »Učeni so in res sveto žive, kako naj si domišljam, da imam le jaz prav, oni pa ne.« Prizadevala si je, da bi se tem nasvetom prilagodila in skušala je videti v tem božjo voljo. To so bili zanjo v resnici res težki časi.

Prišlo pa je še najhujše: začeli so ji namreč očitati, da njena sosestra M. Marija Biaz, ki vendar živi v duhu svetosti nima prav nobenih zamaknjenj, ne sliši nobenih glasov in živi zelo krepstno. Od tega vzporejanja z njeno sestro do obsodbe njenega življenja in njenih izrednih milosti, je v resnici en sam korak. Lahko razumemo, kako je to bolelo in da je pričela Terezija že obupavati.

»Nekega dne,« tako pripoveduje Terezija sama, »sem prišla v tej nepopisni bolečini in razdvojenosti srca iz cerkve in stopila v svoj oratorij, potem, ko dolgo časa nisem bila pri obhajilu in tudi ne sama. Samota je bila moja zadnja velika tolažba, zakaj bila sem brez duše, ki bi mogla z njo govoriti: vsi so bili proti meni. Nisem se mogla potolažiti, da satan tolikokrat prav meni šepeta in govori, kako je to sploh mogoče. Nisem hotela, da bi bila sama, nisem se hotela zatopiti v molitev, toda Gospod sam me je večkrat sredi kakega pogovora docela odmaknil in jaz se nisem mogla upirati... Ko sem bila torej v tem oratoriju sama, nezmožna, da bi molila ali brala, vsa potrta in polna najbolj grenke bojazni, da mi sam satan sledi, nisem vedela več, kaj bo z menoj. Še nikoli nisem doživela tako grozne bridkosti. Skoraj pet ur je trajalo to stanje, pa sem nato začula besede: „Ne boj se, hči moja. Jaz sem! Ne bom te zapustil, nikar se ne boj.“ Po teh besedah sem čutila v sebi nepopisen mir, duša je zadobila naenkrat moč, pogum, zaupanje in v meni je bilo vse jasno. V enem samem trenutku

sem bila tako docela spremenjena, da bi šla proti celemu svetu in vzdržala bi, tako gotova sem bila, da so bile te besede od Boga.«

Hipoma se je ta, toliko dni trajajoči vihar docela polegel. Terezija je imela brez vsakega pomisleka gotovost, da je bil Gospod sam, ki je bil govoril — da torej njena zamaknjenja niso bila prevara. Nato se je njena duša dvignila v radosti in razpela krila zaupanja. »O, Ti moj Bog, naj vsi učenjaki vstanejo proti meni in vse stvari zasledujejo, naj me mučijo vsi demoni, če si Ti z menoj, Te tudi jaz ne bom zapustila.«

Premislimo še enkrat ta čudoviti preobrat enega samega popoldneva boljše rečeno, enega samega trenutka. Kakšno je to srce, ki se z vso gotovostjo zaveda, da je Bog sam ž njo in da je vse ostalo le pena, samo težka preizkušnja, ki je minila in je nikoli več ne bo. Terezija je poslej samo še Jezusova.

(Dalje prihodnjič.)

GIOVANNI PAPINI — F. T.:

Puščava

Kakor hitro je stopil iz vode, se je Jezus napotil v puščavo: od množic v samoto.

Doslej se je mudil med vodami in poljanami Galileje in na zelenih brežinah Jordana — zdaj gre v skalovite gore, kjer ne izvirajo studenci in ne poganja setev, ampak uspeva le golazen in trnjevo grmičevje.

Doslej se je mudil med nazareškimi težaki, med spokorjenci Janezovimi — zdaj gre v zapuščene gore, kjer ne srečuješ ljudi in ne čuješ človeških glasov. Med novega človeka in nje leže puščava.

Človeka, ki je dejal: gorje samotnemu! Lastna revščina mu je bila merilo. Občestveno življenje je žrtev, tem zaslužnejša, čim bolj je komu zoprna. Samota je za ljudi z bogato dušo plačilo, ne pokora. Predvečer brezpogojnega blaženstva, stvaritev notranje lepote, sprava svobodnega z vsemi, ki niso navzoči. Zgolj v samotni živimo s sebi enakimi: z onimi, ki so sami našli velike misli, katere jim dajejo uteho za kakršnokoli dobrobrino, ki so se ji odrekli.

Kdor ne prenese samote, je povprečen, majhen človek. Ki nima ničesar dati. Ki se boji samega sebe in svoje praznote. Ki je obsojen na večno samoto svojega lastnega duha, brezupno puščavo svoje notranjosti, kjer rasto zgolj strupena zelišča neobdelane zemlje. Ki nima pokoja, se dolgočasi in je potr, ko se ne more pozabiti ob drugih, ki ga ne morejo premamiti besede drugih in ki se ne more videti živega v dozdevnem življenju onih, ki se slepe v njem zaeno ž njim; ki ne more živeti, ne da bi se, neodporen drobec, družil v potokih, ki se sleherno jutro zlivajo iz mestnih greznic.

Jezus je bil med ljudmi in se zopet povrne med ljudi. Toda vselej se bo umaknil, da bo sam, daleč tudi od svojih učencev. Da more ljubiti ljudi, jih mora semtertja zapustiti.

Daleč od njih se jim zopet približa. Samo kdor je majhen, se v samotni spominja le zlega, kar so mu storili. Vso noč tli v njem mržnja in usta mu nabrekajo od jeze. Kdor je velik, si zapomni le dobro in zavolje te neznatne dobrote skuša pozabiti vse, kar je prejel slabega. Tudi kar v usodnem trenutku ni odpustil, odriva iz srca. In vrača se med brate s prvotno ljubeznijo.

Za Jezusa je teh štirideset dni samote poslednja priprava. Skozi štirideset let je moralo hebrejsko ljudstvo — preroška slika Kristusova — blo-

čiti po puščavi, preden je stopilo v obljubljeni kraljestvo božje; skozi štirideset dni je moral ostati Mozes pri Bogu, da sliši njegove zapovedi; skozi štirideset dni se je moral Elija potikati po puščavi, da ubeži maščevanju zlobne kraljice. Tudi novi rešitelj mora čakati štirideset dni, preden naznani obljubljeni deželo in ostane z Bogom. Štirideset dni, da prejme poslednje navdihe.

Toda čisto sam ne bo. Ž njim so zverine in angeli. Bitja, nižja od človeka in višja od njega, Ona, ki ga vlečejo v globino in ki ga dvigajo. Pogreznjena v tvarnost in vsa prešinjena z duhom.

Človek je zver, ki naj postane angel. Tvar, ki se presnavlja v duhu. Če prevlada zver, pade človek niže od živali, ker preostanke duha vdnja zverinstvu: če zmaga angel, se mu človek priliči in namesto da bi bil preprost vojščak božji, postane deležen istega božanstva. Toda padli angel, ki se mora preleviti v podobo zveri, je zavisen in zagrizen sovražnik ljudi, ki postanejo angeli in se hočejo povzpeti na višino, s katere je strmoglavil.

Jezus sovraži svet in zverinsko življenje mnogih. Prišel je, da zveri postanejo ljudje in da ljudje postanejo angeli. Rodil se je, da spreobrne svet in ga premagi. To se pravi, da se bori zoper kralja sveta, nasprotnika Boga in ljudi, zoper zlobneža, hujskača in zapeljivca. Rodil se je, da z zemlje požene satana, kakor ga je Oče pognal iz nebes.

In satan pride konec štiridesetih dni v puščavo, da bi skušal svojega sovražnika.

Potreba, da si sleherni dan znova napolnimo bisago, je prvo znamenje suženjske povezanosti z zemljo in Jezus je hotel premagati tudi to. Kadar gre med ljudi, je in piše, da dela družbo svojim prijateljem in tudi, da dá mesu, kar je njegovega, in končno, da se vidno zoperstavi hinavskemu postenju farizejev. Poslednje dejanje Jezusovega poslanstva bo večerja, toda prvo po krstu je post. Zdaj, ko je sam in s preprostim življenjem ne ponižuje tovarišev niti ne more v dotiko s pobožnjaki, pozablja na jed.

Toda po štiridesetih dneh občuti glad. Na ta trenutek je čakal satan, skrit in neviden. Ko prah teži za prahom, je lahko upati. In nasprotnik govori:

»Ako si božji Sin, reci, naj bo to kamenje kruh.«

Zavrne ga takoj:

»Človek ne živi samo ob kruhu, ampak ob vsaki besedi, ki pride iz božjih ust.«

Satan ne odneha in z vrha gore mu pokaže kraljestva zemlje:

»Vse to ti dam, vso moč in njih veličanstvo; zakaj dana so mi in dam jih, komur hočem. Če padeš predme, bo vse tvoje!«

In Jezus odgovori:

»Poberi se od mene, satan; zakaj pisano je: Gospoda, svojega Boga moli in njemu samemu služi.«

Tedaj ga satan pelje v Jeruzalem in ga postavi vrh templja:

»Ako si božji Sin, vrzi se doli!«

Toda Jezus odvrne takoj:

»Pisano je: Ne izkušaj Gospoda, svojega Boga!«

Tako so se končale skušnjave — nadaljuje Luka — in hudič je za nekaj časa odstopil od njega. Videli bomo, ko se poslednjič vrne in ga skuša.

Ta trojni razgovor se na prvi pogled ne zdi drugega nego žoganje s svetopisemskimi stavki. Satan in Jezus ne govorita z lastnimi besedami, ampak si takorekoč za stavo izposojata besede iz svetih knjig. Človeku se zdi, ko da posluša prerekanje bogoslovcev: Zares je prva prispodoba evangelija po svoji obliki prizor in ne razgovor.

Ni se čuditi, da je satan prišel z bedastim upanjem, da bo Jezusa pripravil k padcu. Ni se čuditi, da je Jezus, v kolikor je človek, podvržen skušnjavi. Satan skuša samo velike in nedolžne. Pri drugih mu ni treba za vabilo niti besede. Njegovi so izza padca v otroški dobi, izmlada. Ni se mu treba pehati, ker ga slušajo. V pesteh jih ima, še preden jih pokliče. Po večini niti ne opazijo, da je tu. Niti mu ni treba, da bi se jim kazal, ker mu že zdavnaj služijo. Prav zato, ker ga niso nikoli videli, ga radi taje. Hudičevi ne verjamejo v hudiča. Poslednja zvijača hudičeva je bila, piše nekje, da je raztrosil vest o svoji smrti. Posluži se vseh oblik: včasih tako lepih, da bi ga zaman iskal v njih. Grki na primer, zgled ostroumja in odličnosti, v svojem bajeslovju za satana nimajo mesta. Zato, ker vsi njih bogovi, če jih natančneje opazuješ, nosijo satanove roge pod lovorjevimi in trtnimi vencii. Satanski je premogočni in pohotni Jupiter¹, prešustnica Venera², derač Apolon³, morilec Mars⁴, in vinjeni Dijoniz⁵. So tolikanj prevečani bogovi Grške, da dajejo ljudstvu ljubavnih pijač in opojnih vonjav, da ne čuti smradu zla, ki razkraja zemljo.

Toda če ga večina ne opazi in ga ne smeši kot strašilo, izmišljeno v cerkvi za potrebe kesanja, se on zagriže vprav v nje, ki ga poznajo in ne gredo za njim. Spelje nedolžnost prvih dveh ustvarjenih; zapelje mogočnega Davida, pokvari modrega Salomona; pri božjem prestolu obtoži pravičnega Joba. Vse svetnike, ki se umaknejo v puščavo, vse, ki ljubijo Boga, bo skušal satan. Čim bolj se mu kdo odmika, tem bolj se mu on bliža. Čim bolj se povzpenjamo kvišku, tem bolj ga grize, da bi nas strmoglavil. Oblatiti more samo čiste; ne trga se za nesnago, ki gnije v lastnem blatu pod vročim dihom strasti. Biti skušan od satana je znak čistosti, znamenje veličine in merilo vzpona. Kdor je spoznal satana in ga gledal v obraz, lahko upa v samega sebe. Razen Jezusa ga ni bilo, ki bi bil bolj vreden te posvetitve. Satan se je dvakrat obrnil do njega s pozivom in enkrat s ponudbo. Nagovarja ga, naj mrtvo snov spremeni v snov, ki daje življenje, in naj se vrže z višine, da ga Bog reši in tako prizna za svojega pravega sina. Ponuja mu posest in slavo zemeljskih kraljestev, samo da Jezus obljubi služiti demonu namesto Bogu. Poziva ga, naj ustvari otopljiv kruh, napravi viden čudež in obljublja mu vidno oblast. Jezus se ne odzove pozivom in zavrne ponudbo.

On ni Mesija, človeški in posvetni, kakor ga pričakuje judovska drhal, Mesija, vidnega sveta, kakor si ga v svoji prostaščini zamišlja skušnjavec. Ni prišel hraniti teles, temveč duše: hraniti z edino jedjo, t. j. z resnico. Če njegovi bratje, daleč od človeških selišč, ne bodo imeli kdaj dovolj kruha, da bi se nasitili, bo razlomil malo število hlebov, ki jih imajo s seboj in vsi bodo siti in še bodo preostali polni koši. Toda brez potrebe ne bo nikoli delil kruha, ki pride iz prahu in se v prah povrne. Če bi kamne na cesti spreminjal v kruh, bi šel sleherni za njim iz gole sebičnosti in vsak bi se delal, ko da veruje vse, karkoli reče; tudi psi bi prišli na njegovo gostijo. Pa ne mara tega. Kdor veruje vanj, mora verovati v njegovo besedo kljub lakoti, bolečinam in revščini. Kdor bo hotel iti za njim, bo moral pustiti tudi polja, kjer zori žito, in denar, ki bi zanj lahko kupil kruha. Iti mora z njim brez bisage in upanja na plačilo, samo v tuniki, in živeti kakor ptice neba, luščec klasje na polju ali proseč miloščine ob hišnih vratih. Brez kruha z njive lahko prebiješ; smokva, ki je ostala med listi,

¹ bog neba, gospodar bliska in groma.

² boginja lepote in ljubezni.

³ bog zdravstva, pesništva, umetnosti in sonca.

⁴ bog vojne.

⁵ bog vinske trte.

riba, ki jo vloviš v jezeru, sta ti lahko v nadomestilo. Toda brez nebeškega kruha ne more nihče prebiti, kdor noče za vedno umreti, kakor oni, ki ga nikoli niso užili. Ne živi človek samo od kruha, temveč od ljubezni, od navdušenja in resnice. Jezus je pripravljen spremeniti zemeljsko kraljestvo v nebeško kraljestvo, noro zverinstvo nadomestiti s srečnim blaženstvom, toda ne zdi se mu vredno kamne spreminjati v kruh, eno snov pretvarjati v drugo.

Iz enakih razlogov zavrne Jezus drugo zahtevo. Ljudje ljubijo čudežnost. Vnanjo čudežnost, čudež, nekaj naravno nemožnega, kar je pred njih očmi postalo možno. Gladni so in žejni čudovitega. Pripravljeni so ponižati se pred čudodelnikom, tudi pred čarovnikom ali glumačem. Vsi zahtevajo od Jezusa nadnaravnega znamenja, to se pravi, zanje, nezaslišano igro prevare. Toda odzval se ne bo nikoli. Ne mara presenečati s čudeži. Zdravil bo bolne — zlasti bolne na duhu in grešnike — često pa se bo tudi ognil priložnosti za te čudeže in prosil bo ozdravljene, naj zamolče ime njega, ki jih je ozdravil. Ljudje morajo verovati vanj kljub vsemu nasprotujočemu videzu, verovati v njegovo veličino tudi v uri njegovega najstrašnejšega ponižanja, verovati v njegovo božanstvo kljub njegovi dozdevno prezirani človečnosti. Vreči se z vrha templja, ne da bi se bilo res treba ogniti drugi nevarnosti, zgolj z namenom, da ljudi preмагаš s čarom osuplosti in groze; izigravati Boga; ga malone prisiliti, da stori odvišen in predržen čudež, samo da satan ne dobi sramotne stave, oprte na zasmeh in smelo trdovratnost, vsega tega Jezus nima v mislih. Srce je in hoče govoriti s srcem; vzvišen in hoče dvigati; neomadeževan duh, ki hoče očistiti duha; ljubeči, ki hoče v drugih vžgati ljubezen; velika duša, ki hoče do rasti pripomoči malim zapuščenim dušam. Namesto da bi kot navadni čarovnik planil v brezno, ki zija pod templjem, bo s templja šel na goro, da bo z višine govoril o sladkosti nebeškega kraljestva.

Ponudba zemeljskih kraljestev mora navdati Jezusa samo z začudenjem in še bolj cena, ki jo zahteva satan. Satan ima to pravico, to ponujati, zakaj njegovo je. Temelj gospostvu na zemlji sta sila in prevara; to je njegovo področje in tod išče izgubljeni raj; satan sleherno noč spi ob zglavju mogočnikov; časte ga z dejanji in plačujejo mu davek v mislih in delih dan na dan. Toda če bi Jezus vsem dal kruha brez dela; če bi Jezus, kot varljiv vrhovodec, otvoril javno pozorišče za ljudske čudeže, bi bil lahko kraljem odvzel njih kraljestva, ne da bi se pred nasprotnikom vrgel na kolena. Če bi hotel nastopiti kot Mesija, ki o njem sanjajo Judje v nočeh brez spanja, hrepenec po svobodi, bi vedel za poti: lahko bi si jih kupil s preobiljem in čudeži, lahko bi iz vsakega kraja napravil deželo vil in čarodejev ter na mah zasedel prestole oskrbnikov satanovih.

Toda Jezus ne mara obnavljati propadlega kraljestva, osvajati sovražnih prestolov. Ne gre mu za poveljstvo in še manj za slavo. Kraljestvo, ki ga oznanja in pripravlja, nima nič skupnega s kraljestvi zemlje; njegovo kraljestvo je celò poklicano, da spodmakne tla kraljestvom zemlje. Nebeško kraljestvo je v nas; razmakne se sleherni dan, ko se spreobrne kaka duša, ker dobi novega državljana, odmaknjenega zemeljskim vladarjem. Kadar bodo vsi dobri in pravični, ko bodo vsi ljubili brate, kakor oče ljubi svoje otroke, kadar bodo ljubili tudi svoje sovražnike, kolikor še pač bo sovražnikov, ko ne bo nihče več mislil na kopičenje zakladov, in bo, namesto da bi jemal drugim, sam delil kruh z lačnimi in obleko s prezebajočimi, kje bodo tedaj kraljestva zemlje? Čemu bo tedaj še treba vojakov, ko nikomur ne bo več mar, da bi lastno deželo povečal z nasilnim prisvajanjem sosedove? Kaj bo treba sodnikov in biričev, ko spreobrnjeni ljudje ne bodo več vedeli za zločin? Čemu bo še treba kralja, ko bo slehernemu zakon

lastna vest in ne bo treba poveljevati vojskam in ne postavljati sodnikov? Čemu bo potem še denar in davki, ko bo vsak v miru jedel svoj kruh, zadovoljen s tistim, kar ima, in ne bo več treba vojakom in služabnikom plačevati mezde? Ko bo duša docela druga, bodo pojmi, ki se označujejo z besedami družba, domovina, pravičnost, zginili kakor prividi dolge noči. Kristusovi besedi ni treba ne denarja ne orožja in če to zaživi v vseh za vselej, bo vse, kar človeka veže, oblast, ki je krivična in potrebna, bojna slava, ki je vendarle zločinska, vse to bo zginilo kakor jutranja megla pred žarki sonca in vetrovi. Nebeško kraljestvo, ki je eno samo, bo nadomestilo zemeljska kraljestva, katerih je mnogo. Ljudje se ne bodo več ločili v kralje in podložnike, v gospodarje in hlapce, v reveže in bogatine, v svetohlinske grešnike in grešnike, ki ne poznajo sramu, v ohole junake čednosti in prezirane grešnike, v svobodne in zaprte. Sonce božje bo sijalo na vse. Državljeni božjega kraljestva bodo ena družina očetov in bratov, vrata raja se bodo zopet odprla otrokom Adamovim in potem bodo Bogu podobni.

Jezus je premagal satana v njegovi lastni osebi; zdaj prihaja iz puščave, da ga premaga sredi ljudi.

P. ANGELIK:

Beseda božja in življenje

»Vsi dnevi trpina so slabi, a če je srce mirno, ima vedno pojedino.« (Preg. 15, 15.)

Vsako jutro se dvigne naša duša, ko se zbudi, oproščena vsega, kar je bilo včeraj in predvčerajšnjim, sveža in prosta, kakor da bi še nikoli ne bila nosila vezi in bremena življenja, mlada in spočita, kakor tisti dan, ko je prišla iz rok Stvarnika, da se ogrne z zemeljskim telesom. Seveda se vleže na mnoge duše že nekaj sekund po tem, ko se zbude, kakor hitro razum preide iz teme nočnega pozabljenja v svetlobo zavesti, zopet vsa teža zemeljske potniške prtljage, slike, spomini, skrbi in upanja. Kolikor bolj človek s takimi stvarmi obremenjen zvečer pride v spanec, toliko hitreje čuti zjutraj zopet pritisk trdega življenja, kateremu je podvržen. Biti bi morali zato tako pametni, da bi prej, preden gremo spat, v svojem srcu temeljito napravili red ter vrgli iz njega vse nepotrebno, vse, kar je brez vrednosti, kar je nadležno, kar je bolešno in sploh vse, kar v duši ni lepega; morali bi nazaj poklicati, kar je v nas dobrega, pa je bilo morda potisnjeno v kot, kar je bilo preplašeno in morda celo izgubljeno ter to dobro postaviti na primeren prostor, da bi tako naša duša drugi dan zjutraj prišla v lepo urejeno, čisto, sveže prezračeno in presončeno sobo. To je prvi pogoj dobrega in veselega dneva.

Nikdar naj bi ne šli spat, dokler je v našem srcu kaka stvar v neredu. Tekom dolgega dne vsakemu človeku marsikaj pride v nered, vrine se marsikaj tujega, marsikaj, kar človeka moti ali mu celo škoduje, in veliko dobrega in dragocenega gre v izgubo, tako da je zvečer res potrebna temeljita preiskava in čiščenje. Kako naj se v nas samih kaka stvar izboljša, če koncem dneva niti ne pogledamo, če je vse v redu? Če pustiš, da nered raste cele dneve in tedne, nikdar ne boš zmozel tega dela, zato pospravi, preden greš spat, v svojem srcu, kakor to napravi dobra hišna gospodinja v svoji kuhinji. Ona po večerji umije in očisti vse in postavi vsak lonec in krožnik na svoj prostor ter očedi vsak vogal in kotiček ter vrže vse odpadke in smeti na smetišče, ona noče drugo jutro začeti z vso umazanijo in neredom prejšnjega dne, marveč hoče svojo kuhinjo najti

čisto in prijazno, ker gre potem mnogo laže in z večjim veseljem na delo. Tako moraš tudi ti vsak večer napraviti v svoji notranjosti. Očisti jo od vseh smeti, ki so se tekom dneva nabrale, preden začneš spati v drugi dan. Spravi iz svojega srca vse, kar je brez vrednosti in nepotrebno, kar tvoje življenje le prekomerno obremenjuje ali morda celo skriva na tebi gloda. Postavi zopet na svoj prostor, kar je v razburjenem nemiru dneva pri tebi prišlo v nered, posebno potrpljenje in ljubezen, prijaznost in krotkost in vse dobro in lepo, kar bi ti drugi dan prišlo prav. Če boš tako vsak večer celo stvar pregledal, tedaj bo gotovo pri tebi vse v redu.

Morda si danes zgubil svoj notranji mir, bil si siten, čemeren in prepirljiv? Napravi zopet red! Saj če natančno premisliš, so bile to le malenkosti, ki niso vredne, da bi jih tako tragično gledal. Naj bo že to kaka slučajna jeza ali prepir, kaka zbadljiva beseda ali kako opravljanje ali obrekovanje, ki te je razburilo, ali če si morda imel pri kaki stvari smolo, od katere si pričakoval dobiček in korist, vse to mora biti še ta večer enkrat za vselej urejeno. Namesto da bi cele dneve samega sebe s temi malimi ranami mučil, vlij na to raje olje odpuščajoče ljubezni in zdravilni obliž pozabljenja. Dobe se nespametni ljudje, katerih misli prav v spanju okrožajo neprijetne dnevne dogodke kakor jastreb smrdečo mrhovino. Kaj čuda, če potem taki o teh svojih žalostnih doživljajih sanjajo in potem zjutraj čutijo v srcu ves pritisk prejšnjega dne.

Če se boš enkrat navadil, da vsak večer v svojem srcu napraviš red, boš kmalu postal bolj prost, bolj brez skrbi in veliko bolj srečen. Tedaj ne boš cele dneve slabe volje ter pustil, da bi sovražnost v tvojem srcu kakor črv glodala ali da bi kaka strast tvoje življenjsko delo uničila. Tedaj ne bo zopet in zopet slabotna rastlinica dobrega, ki poganja v tvojem srcu, preraščena od plevela. Tedaj se bo tvoja duša vsako jutro, ki ti ga Bog da, kakor sveže orošena cvetlica dvignila k luči in tudi tvoje telo bo v ponočnem počitku polno moči in delazeljnosti sprejelo breme novega dne.

P. M. LEKEUX, O. F. M. — P. EVSTAHIJ:

Marjetica — vzorna tretjerednica

(Nadaljevanje.)

Od meseca do meseca so poslej rastli opravi in izdatki. Vsakokrat je bilo treba preskrbeti kaj novega: enkrat zastavo, drugič cvetlice, nato spet oblačila in sveče. Marjetica je izvrševala prava čuda, da je bila vsemu kos. Nadalje je bilo treba pevce ohraniti pri dobri volji, prav tako organista, kateri je rad izpregel, treba je bilo najeti goslarje, zaslediti vedno nove pesmi in prepisati glasove. Marjetica je bila kupila dva posnemalna stroja ter je delala z Ivano vred pogosto cele noči. Zmerom je bilo videti črne in vijoličaste sledove na njenih prstih — in temne kolobarje okrog njenih oči.

Uspehi so bili zdaj tako veličastni, da Marjetica ni nič več mogla sama opraviti vseh obiskov. Zato si je poiskala novih gorečih duš; vsak mesec jih je zbral pater okrog sebe ter jim razdelil delo. Le-te so nosile listke po hišah, nekateri starih zvestih udov ustanove so pripravili tla, potem je prišla Marjetica in govorila z neodločenimi, in naslednjo nedeljo je popeljala novo krdelce k frančiškanom.

Vsak mesec je imela opraviti do dve sto obiskov. Da bi mogla ubirati prava pota v omrežju in zmešnjavi glavnih in stranskih malih ulic, si je bila pri okrajnih poverjenikih priskrbela vpogled v natančno zemljevidno

zbirko, in celo z nevarnostjo, da bi jo utegnili prijeti kot vohunko, je bila prerisala črteže ter krajepise ter jih združila v enoten zemljevid.

Neutrudno je delala v teh mestnih delih. Domov je prihajala zdaj le še ponoči. Vsak čas, ki ji je preostal po šoli, zraven poučevanja v krščanskem nauku in po pevskih vajah z zborom, je posvetila delom ljubezni do bližnjega. Kakor Jezusovi učenci, je bila tudi ona vse zapustila, da bi hodila za božjim Zveličarjem.

To je bilo življenje, katero je nekoč plavalo pred njenimi duhovnimi očmi, žrtveno življenje, vzvišeno apostolsko življenje, polno vsebine! Vse se je v njem nanašalo na eno: Kristusa ljubiti in njemu služiti. Če je šla po ozkih ulicah, od vrat do vrat, od enega ubožca do drugega, jo je navdajalo prijetno prepričanje in zanesljiva zavest, da te male žrtve čudovito žlahtnijo njeno življenje in da je vsak njen gib dejanje ljubezni. Ta zavest ji je prikazala njeno življenje v novi luči, čisto, vzvišeno in popolno.

»Odrini na globoko morje!« je bil rekel Zveličar in ona je bila slušala. Zdaj je bila daleč, daleč oddaljena od bregov samoljubja, od malóstnih*) skrbi vsakdanjega življenja. Polna svetega strahu in zanosa je čutila, da veje Duh božji nad njeno dušo kakor rahla sapica nad globokim morjem. S polnimi razpetimi jadri se je vozila v božji samoti, kjer ni nič drugega čula kakor šumenje valovja, iz katerega ji je donela naproti vesela pesem njene ljubezni.

»In vrzi svoje mreže na lov!« je bil Jezus nadalje rekel. Storila je to in ujela takšno obilico rib, da so se njene mreže raztrgale in da je morala še druge poklicati, naj bi ji pomagale. Nobeno veselje ni bilo enako njenemu, ko je mogla božjemu Zveličarju dati te duše, po katerih je hrepenel, ki jih je bil pričakoval, za katere je bil trpel, ki je umrl zanje. Sveto navdušenje je ostalo v njej. Zares, božjemu Zveličarju napravljati veselje, posvetiti se popolnoma njegovi službi, v resnici biti božja nevesta, ki nič drugega ne pozná kakor zadeve nebeškega Ženina, zaslužiti si njegovo zadovoljstvo, njegovo ljubezen, njegovo hvaležnost: ali je še kaj lepšega?!

Začetek apostolstva je bil seveda težak, toda sedaj! Kakšna blaženost, ko zdajci žanje sadove! V vseh ubožnih stanovanjih je videla vzcveteti ljubezen do Zveličarja enako kakor rahla cvetka. Vsako nedeljo so se znašli novi spreobrnjenci v vrstah njenih ljubih Flamcev. Pri vsaki procesiji je bila cerkev napolnjena do zadnjega kotička. Prej je bila ob nedeljah polovica cerkvenih klopi praznih, zdaj je bilo treba vsakikrat še posebej priskrbeti dve sto stolov; pri prvem pogledu na pričujoče je človek opazil, da mnogi izmed njih že dolgo časa niso bili prestopili cerkvenega praga.

Ob nekaterih praznikih cerkvenega leta so priredili slovesno službo božjo s skupnim svetim obhajilom za vse, da bi prav mnoge napótili k sveti spovedi. Marjetka in nekatere druge pobožne duše so skušale pridobiti zakrknjene grešnike. Z molitvijo in s pokorjenjem so se pripravljale na svoje misijonsko delo. Skoraj vselej se je posrečilo Marjetici s prigovarjanjem pripraviti ljudi do tega, da so šli k spovedi in pogosto je sama kakor dobra mati pripeljala na določeno mesto kakega delavca, ki si ni upal sam v cerkev. Nato je pač dolgo časa stal pri spovednici in vrtel svojo kapo med prsti, preden si je upal tja k zamreženi odprtini, toda po končanem opravilu je bil zelo osupnjen, da se na znotraj počuti tako zadovoljnega in da se spet čuti kristjana. Pogosto je kak takšen prišel k Marjetici, ki je molila zadaj v cerkvi, s solzami v očeh, da bi se ji zahvalil.

*) Prid. »malósten« od samost. malóst je pravilna slov. beseda; »malenkosten« je hrvaška b. — Prip. prev.

Drugi dan je bilo »veselje v nebesih« nad ovčico, katera je bila zgubljena, ki pa se je spet povrnila k čredi vernih in k mizi Gospodovi. Mala Gospodova poslanka se je pa jokala od sreče, da ji je bilo dano pripraviti to zadoščenje svojemu Zveličarju.

* * *

Pevski zbor je bil tako rekoč srce ustanove za Flamce. Tam so se shajali najboljši in najslabši ljudje; bil je ustroj, ki je na eni strani sprejemal pokvarjeno kri in na drugi strani ustanovi dovajal očiščeno kri!

S svojo krotkostjo in dobrotjo, s svojo neutrudljivo gorečnostjo je naposled premagala vsak odpor in odstranila nesložnost. Za oba dela zbora se je izoblikovalo koristno razmerje: nekateri so mogli udeleževati duha svoje požrtvovalnosti, drugi so pa imeli priložnost, da so marsikaj popravili. Mnoge izmed mladenk so postale vnete pomočnice Marjetkine in marsikateri malopridnež je postal pošten kristjan.

Kakor v svoji šoli, tako je bilo tudi tukaj njeno vodilo, vse delati v blagor duš in za kraljestvo božje ter iz vsega narediti orodje zveličanja. Glasba je bila pri tem znamenitem pevskem zboru postranska stvar, katero je Marjetica zmerom podrejevala višjemu cilju. Neko mlado dekle ni bilo prav nič glasbeno nadarjeno, Marjetka se pa ni mogla odločiti, da bi to mladenko odslovila, ker jo je hotela spreobrniti. Nekega dne je pripeljala dvanajst fantov. »Naj lepo pojó pri blagoslovu«, je rekla svojim staršem, »na vsak način morate priti, da jih boste slišali«. Drugikrat je dobila nekega rudarja in, ker je pričakovala, da utegne še druge pripeljati s seboj, mu je prepustila prvi del nekega dvospeva, ne da bi trenila z očesom.

Kljub temu je kmalu zbrala prekrasen pevski zbor. Tukaj kakor v šoli se ji je »vse drugo navrglo«. Tako velika je bila blaga volja in navdušenje vseh, da je bilo možno udeleževiti pravilno, dobro glasbo in doseči skupno petje, ki je bilo v cerkvi izredno učinkovito.

Pevska skupina je obhajala svoje posebne praznike. Na praznik Sv. treh kraljev si je bila Marjetica vtepla v glavo, da je vse »malčke« povabila na svoj dom; to je storila, ko matere ni bilo domá. Potem ko so pojedli kolač sv. Treh kraljev, so potisnili mize in stole na stran, Marjetica se je vsedla h klavirju in »mali« so plesali in bilo je tako zabavno, da so popolnoma pozabili na čas. Naenkrat pa vzklikne Marjetka: »Hitro pospravite, mati pride takoj!« V naglici je odslovila svoje goste ter pričela pomivati posodo. Pri tem jo je pa mati iznenadila in šele potem, ko jo je Marjetka zelo prosila ter se ji dobrikala, se ji je posrečilo, da ji je mamica odpustila.

Na svete Marjete praznik so njen god obhajali v Društvenem domu. V praznično okrašeni dvorani so bili razstavljeni darovi, vsak je bil pomagal po svoji moči: donesli so cvetlice, slikarije, glasbena dela, rožne vence in taktirko! Gospod B. je prinesel četveroglasno pesem, svojo lastno skladbo, da bi jo zapeli. Nato so se dobro zabavali in ko je Marjetica naposled šla domov, se ji je pridružila vsa družina, da bi ji nosila cvetlice in ostale darove. Ljudje so hiteli k oknu, da bi videli sprevid. »Boljši« Flamci so šli nekoliko oddaljeni zadaj za ostalimi in Marjetica bi se bila morebiti sramovala njihovega dvomljivega spremstva, ako ne bi bila izraza naklonjenosti opazovala z višjega vidika.

Pevski zbor jo je spoštoval; resnično dobra duša razširja povsod, kamor pride, svetlobo in toploto: tako tudi Marjetica v tem krogu. Nekatero mladenko spočetka nikakor niso bile pobožne. Zdaj so se po Marjetici naučile razumevati pravi smisel življenja, pogosto so šle k sv. obhajilu ter ji izkazovale svojo ganljivo naklonjenost; več izmed le-teh pevk jih je vstopilo v samostan.

Izmed moških udov pevskega zbora pa takrat, ko je Marjetica umrla, eden edini ni hodil redno v cerkev.

* * *

O Veliki noči leta 1915 so imele biti prirejene duhovne vaje za Flamce. Da bi bil domači misijon kar se dá uspešen, je bilo že mesece prej treba ljudi prav marljivo vabiti.

Marjetica je delala z vso svojo ognjevitostjo. Nobenega skritega koticika ni zgrešila in prodrla je celó v beznice, kamor si doslej nihče ni bil upal, ker se je zdelo, da bi bil brezuspešen vsak poizkus, spreobrniti njihov prebivalce.

»To cesto bi mogla mirno izpustiti«, je rekel nekega dne pater H., kateri jo je spremljal, »tukaj se ne dá nič doseči«.

Marjetica je pa šla tja ter prinesla obilo naslovov s seboj.

Poizvedovala je pri enih o drugih.

»K l e - t e m p a«, ji je rekel nekoč eden izmed teh dvomljivih poštenjakov, »ne smete iti tja, veste, to je sodrga.«

»Toda vprav takšne imam rada,« je rekla smehljaje se.

V resnici je prišla nenavadna družba k pridigam: osiveli socialni demokratje, ki so se morali spominjati na svoje prvo sveto obhajilo, da bi mogli vsaj nekaj podobnega napraviti kakor je poklekovanje; dospeli so stari grešniki, ki so se sami čudili, da so navzoči; malomarni mladeniči, ki so prej odklanjali verstvo, kateri so zadaj za svojim stolom nemirno stali zdaj na eni zdaj na drugi nogi in s hladnimi pogledi opazovali hišo božjo in ki so na veliko soboto pokleknili k spovednici in nató, ko so se znebili svojega bremena, žvižgajoč šli domov...

Vsak dan je bila cerkev natlačeno polna, tudi k obhajilni mizi so ljudje trumoma pristopali. K velikonočni procesiji je množica od vseh strani privrela; med njimi je bilo videti tudi nekega nemškega častnika, ki je ob zvokih belgijske himne in flamske pesmi pobožno in s sklonjeno čelado korakal za flamsko zastavo.

Meseca listopada 1935 so imeli frančiškani domači misijon v Glenu (Glain).

Prvi dan je bila cerkev kljub prizadevanju duhovščine pri flamski pridigi skoro prazna. To je obetalo, da se bo misijon sijajno ponesrečil. Ubogi župnik je bil docela malosrčen ter je frančiškanom predlagal, naj le na vsak drugi dan pridigajo po flamsko.

»I, saj je vendar zastoj,« je dejal.

»Gospod župnik,« je odgovoril pater N., »ali mi hočete pustiti, da ukrenem po svoje?! Jaz vem za nezmožljivo sredstvo, da se napolni vaša cerkev.«

Zdaj se je pa pričela križarska vojska. Marjetica in njeni malčki so obiskali vse Flamce v župniji; ves dan je bila na delu. Zvečer je bila cerkev premajhna, da bi mogla sprejeti váse vse poslušalce.

Pevski zbor je došel ter izvajal svoje najlepše skladbe. Flamci so bili pridobljeni, pridiga je delala čudeže. Marjetica je bila do smrti utrujena, toda z oltarske stopnice, kamor se je bila vsedla, ker drugje nikjer ni bilo več prostora, je z žarečim pogledom pregledala množico, katero je bila pripeljala svojemu Gospodu, ter ga je prisrčno prosila, naj dopolni svoje delo.

Dokier je misijon trajal, je imela vsak dan domá pevske vaje s svojim zborom ter je kljub slabemu vremenu nadaljevala svoja pota, da je ljudi vabila v cerkev. To opravilo jo je docela zdelalo, toda misijon je imel najboljši uspeh.

To je bil prvi »nastop« njenega pevskega zbora izven lastne cerkve. Potem je pa ta zamisel ugajala in malo krdelo je od časa do časa prejele povelje, naj odrine na vse misijone v okolici.

Ko je Marjetica umrla, je ustanova za Flamce obsegala 1400 družin ter razvijala neizrečeno blagodejno delovanje. (Nadaljevanje.)

Franciškansko uboštvo in ljubezen do bližnjega

Baronica Erikke Rosenörn-Lehn iz protestantske družine na Danskem je prestopila v katoliško cerkev in v tem poglavju na kratko očrtala svoje življenje. — Prevedeno iz knjige »P. Severin Lamping: Menschen, die zur Kirche kamen.« — F. T.

Najlepša od šestih sestra sem se rodila in bila vzgojena v protestantski družini. Moja mati je bila zelo bogaboječa žena, sama je poučevala svoje otroke v veri in globoko v moje otroško srce zasejala seme religioznosti (religioznost = vernost, pobožnost). Kot hči poslanika je bila preživela svoja otroška leta v Frankfurtu a. M. Pri igranjih, ki se jih je udeleževal poleg drugih tudi knez Karel Löwenstein (umrl kot p. Rajmund O. P.), s katerim si je dopisovala do svoje smrti, so katoliški tovariši vplivali nanjo, ne da bi se kaj zavedala. Tudi so se ji katoliški obredi, ki jim je prisostvovala, neizbrisno vtisnili v spomin. Življenjske razmere pa so jo docela odmeknile vsemu katoliškemu. Šele ko je ena izmed njenih poročenih hčera s svojim možem pred kardinalom Mermillodom (tedanjim ženevskim škofom) prestopila v katoliško cerkev, je moja mati začela brati katoliške knjige. V podeželski samoti na gradu Hvidkilde (naši domačiji) je imela dosti časa za študiranje (učenje, proučevanje, prebiranje) in je po svojem proučevanju prišla do zaključka, da je katoliška cerkev prava cerkev Jezusa Kristusa. Moj oče ni prav za prav nič nasprotoval njeni želji, da postane katoličanka, samo izgovoril si je, da mora počakati, dokler jaz, ki mi je takrat bilo kakih deset let, ne opravi birmo. Odtegnili so me tedaj njenemu verskemu vplivu in me pred birmo dali učiti protestantskemu duhovniku. Bil je zelo dober in resnično pobožen mož. Toda on in moja ostala okolica — saj so vsi poznali nagnjenje moje matere h katoličanstvu — so storili vse, da me utrdijo v protestantskem nauku. Nič bolje ni bilo, ko so se po moji birmi (imela sem menda 15 let) dale v katoličanstvo sprejeti moja mati kakor tudi dve starejši sestri. Meni, ki sem imela vse laži o tej cerkvi za sveto resnico, je bilo hudo po materi in sestrah, ki so se zdaj po mojem pojmovanju vdale malikovanju in vse vrste slabostim. Minilo je deset let v neprestanem medsebojnem trpljenju. Radi smo se imeli in vendarle duševno živeli popolnoma ločeno. Nazadnje mi ni bilo več obstanke in spomladi 1898 sem šest in dvajset letna zapustila domovino in potovala na Angleško, da bi študirala klasično arheologijo (veda, ki se peča s predzgodovinskimi starinami).

Bogoslužje anglikanske (angleška državna cerkev) cerkve je tam globoko prevzelo moja čuvstva. Tudi je vplivalo name, da se na Angleškem niso bali svetnikov katoliške cerkve. Moje vere v protestantskega »svetnika« Martina Luthra (1483—1546, početnik protestantizma) in v Gustava Adolfa Švedskega (Gustav II. Adolf, 1611—1632, znamenit švedski vladar in vnet zaščitnik protestantizma) je hkratu bilo konec. Po zgodovinskih

študijih, zlasti po knjigah Leightona Pullana, anglikanskega profesorja v Oxfordu, in po branju »Izpovedi« svetega Avguština ter »Rožic« sv. Frančiška (obe nazadnje omenjeni knjigi sta izšli že v slovenskem prevodu), se je moja duša čedalje bolj oklepala misli, da je samo ena cerkev. Moj odpor zoper katoliško cerkev je ginil, toda verovala sem še vedno, da sestoji cerkev iz več skupin. Sama sem se imenovala anglikanko, ne da bi razumela, kako nemogoče je, prištevati se neki narodni cerkvi, ne da bi človek bil pripadnik dotične narodnosti.

Zimo 1901—1902 sem prebila kot študentka na britanski šoli za starinoslovje v Atenah. Zvesta tovarišica vso dobo mojega popotovanja, zelo nadarjena umetnica Zofija Holten, je tudi bila z menoj v Grčiji. Skupaj sva študirali in skupno pot je imel tudi najin religiozni razvoj. Ona sama mi je svetovala, da naj dam brati sveto mašo za svojo mater v katoliški cerkvi. Ko mi je pa prijazen duhovnik, ki sem se obrnila do njega, rekel, da bo molil za spreobrnjenje Danske, sem bila užaljena in mislila: »Kaj neki si vendar domišljujete ti katoličani!« Ko sva pa čez nekaj mesecev na svojem potovanju obiskali grob svetega Nikolaja v Bariju, sem tamkaj duhovniku dala zlatnik in ga prosila, naj zame moli.

Nato sva prekinili potovanje v Aquili, kjer leži grob sv. Bernardina Sienskega. Izza otroških let sem imela svetga Bernardina za na pol protestanta, ker je častil in oznanjal ime Jezusovo. Z zanimanjem sem gledala na rotovžu njegovo lepo mrliško masko z milim vzvišenim izrazom. V somraku sem stala pri njegovem grobu. Zofija Holten je šla s frančiškanom, ki nama je kazal cerkev, da si natančneje ogleda nekatere umetnine. Ostala sem sama, pokleknila sem h grobu in globoko ganjeno molila, da bi me hotel Bog posvetiti, »kakor sv. Bernardina«. V istem trenutku sem čutila in na pol glasno rekla: »To bo šlo pa zelo težko!« Vendar me je na hip zopet obšel sram in solzna sem prosila ljubega Boga, naj mi odpusti lenobo.

Noč sem prebila v molitvi, da se dostojno pripravim na obisk pri grobu sv. Frančiška. Zakaj zdaj sem potovala v Assisi. Kar se je tam dogajalo v najinih dušah, je takšno čudo milosti, da se za to vso dolgo večnost ne moreva oddolžiti ljubemu Bogu in sv. Frančišku.

Izmed mnogih doživljajev, ki so naju oklepali kakor duševna veriga, kakor blagoslovljena mreža ptičarjev, naj omenim samo enega: Zares evangelijsko uboštvo frančiškanov in njih ljubezen do bližnjega.

V začetku septembra sem se morala peljati domov, ker je zbolel oče. Ko sem iz katoliških dežel prišla v protestantske kraje Nemčije, sem naenkrat začutila praznoto in hlad cerkva, ki so raztresene ležale po pokrajini: tu ni bilo zakramenta. Ko sem prispela v domovino, sem lahko kakor še nikoli prej govorila s svojo materjo in ji vse pravila o Assisiju; in gotovo je slutila, kako blizu sem že katoliški cerkvi. Sama pa tedaj še nisem vedela. Za moje odsotnosti iz Assisija so frančiškani molili zame na svetnikovemu grobu. Na predvečer praznika sv. Frančiška sem zopet prispela v Assisi k slovesnim prvim večernicam. To je bila vrnitev v pravem pomenu besede. Naslednje jutro, ko so v nagrobni cerkvi peli kredo (credo = verujem), sem ob besedah: »Et unam sanctam, catholicam et apostolicam Ecclesiam« (in edino sveto, katoliško in apostolsko cerkev) spoznala polno, žarečo versko resnico.

Že vse poletje me je o. kustos (custos = varuh, čuvar), pater Frančišek (dall'Olio), poučeval v večernih razgovorih. Toda manjkalo mi je še poslednjega sunka vere. Zdaj sem vendar bila na tem. Za Zofijo Holten je bila dokončna odločitev težja. Bila je hčerka protestantskega pridigarja, potomka celega rodu pridigarjev. Zdelo se ji je malone, kakor da obsodi

svojo družino, če prestopi v katoliško cerkev. Vendar je njene pomisleke premagalo versko prepričanje.

Dne 19. novembra, na praznik sv. Elizabete, god moje matere in moj rojstni dan, sva bili obe pri grobu sv. Frančiška sprejeti v cerkev.

Večna hvala Bogu za njegovo milost.

P. JUSTINIJA WIDLÖCHER O. M. CAP. — B. P.:

Za svojo pot ne vem, a veš jo Ti, moj Bog!

V pozni večerni uri in po temnih cestah nas vodijo sledovi te pomembne pesmi v strašno boljševiško ječo v Rigi l. 1919.

Več družin je tedaj ječalo v strahotnih podzemskih prostorih. Ječarji in stražniki so s svojim brezsrčnim ravnanjem jasno namigavali na strašno usodo, ki je čakala uboge in zmučene ljudi. Uboge žrtve so uro za uro trepetajoč pričakovale, da jih peljejo na morišče. Obup, strah, tesnoba in razrvanost duha, bi se bila morala zrcaliti v očeh vseh, da jim ni dan za dnem po večerni molitvi, preden so plegli na trdih pogradih, zapela neka mladenka s prisrčno zaupnim in krasnim alt glasom pesem: »Za svojo pot v bodočnost ne vem, a veš jo Ti, Gospod moj Bog«. Kakor mehka božajoča materina roka je mila in iskrena pesem zabrisala z bledeh obrazov ves nemir in napolnila duše s sladko zavestjo, da tudi nad njihovim življenjem čuje sveta, božja, najvišja in dobrotna očitna roka.

In vendar je morala deklica, ki je s svojo pesmijo dvigala k Bogu srca trpečih, sama izpiti kupo trpljenja do dna. Tri ure pred osvoboditvijo večine jetnikov je bila deklica dne 22. maja 1919 ustreljena na dvorišču jetnišnice — stara šele 23 let.

Do zadnjega diha jo je tolažila pesem in jo jačila v zaupanju na božjo Previdnost, da tudi sramotna ječa in krvava smrt so pota, ki jih uravnava božja roka. Z velikim spoštovanjem se je zavedala, da strašna sramota, trpljenje in žrtev posameznika čestokrat prinaša blagoslov in preobrat človeški družbi.

Knjige naše svete vere večkrat govorijo z največjim spoštovanjem o skrivnostnih božjih potih. Pavel se zruši v prah pred nedoumljivimi in usodnimi dogodki, ki prepletajo vso svetovno zgodovino in tudi življenje posameznika je prepletano z njimi, in vendar so to le sledovi Najvišjega. O globočina bogastva, modrosti in spoznanja božjega! O, kako nedoumljivi so Njegovi sklepi in neprodorna Njegova pota... Toda iz Njega, po Njem in za Njega je vse! Njemu slava in čast vekomaj!

Kdo bi bil mogel povedati apostolu v Jeruzalemu, da je izvoljenec božji, da bo na potu srečal Gospoda, katerega preganja in da mu bo Jezus sam, obdan z veliko svetlobo pred mestnimi vrati v Damasku, zaklical: »Savel, Savel, zakaj me preganjaš.«

Po pastirskih stezah in kraljevskih potih so opevali in slavili stari preroki pota božjega usmiljenja. Sami so hiteli po njih skozi adventske noči njim lastnega hrepenenja proti jutranji zarji božjega Odrešenja. Beati... srečni, ki čistega srca in blage volje hodijo Gospodova pota — blagor njim, ki zapuste močvirje greha in se vrnejo oh Gospodu, — srečni, ki posvete vse svoje mišljenje in stremljenje Bogu — On sam jih varuje na njihovih potih — po katerih jih bo tudi sodil — njegovi angeli čuvajo taka pota, katerih konec je blaženstvo, in večne obljube so njihovo plačilo.

Samo ena pot je nesrečna in vodi v propast, to je pot hudobne volje, odpada, greha, zato ker na tej poti nikdar in nikoli ne moremo srečati Boga. Vsa druga pota, bodisi v najskrivnejši vasici ali slavna pota svetovne zgodovine, vsa so od Boga in vodijo zopet k Bogu.

Koliko nepopisnega gorja siplje šestokrat usoda na življenjsko pot marsikoga, tako da se duša, pogreznjena v toliko trpljenje, vsa bedna s strahom vprašuje, če so te bolečine, krivice in borba duše res pripuščenje in volja božja. Enkrat pa bodo vsi ti trpeči in strti, kakor Jakob v noči na polju pred Betlehemom priznali: Tukaj ni nič drugega, kakor pot, ki pelje v nebesa.

Veliko veselje je vse svoje življenje občutil konvertit Newman, ko je čital v svetih knjigah o božjih potih. Zelo jasno je izrazil v tem svoje prepričanje in zaupanje, ki ga je zapisal na razpotju svojega življenja. Bilo je v noči pred vstopom v sveto katoliško Cerkev, v trenutku najtežje odločitve za bodočnost in večnost. V tistih nemirnih urah si je še enkrat predočil tisto božjo obljubo, da bo Bog sam čuval in vodil vse tiste, ki otroško verno in junaško hodijo Njegova pota, četudi so borbena in polna bridkosti. »Mojo dušo je prevevala posebna zavest, da se Bog približa vsem tistim, ki hodijo Njegova pota, ki Vanj mislijo na svojih potih, da moram tudi jaz sam hoteti in hoditi za srečanje z Bogom, kakor vsi, ki so mislili na Njega in na Njegova pota. Nekaj tega besedila je objelo moje mišljenje in odločil sem se, da s pričetkom dneva storim velevažni korak.«

Drugo jutro je Newman izvršil svoj sklep. Na tej novi, težki poti je moral zapustiti svoj delokrog, daleč od svojih prijateljev, daleč proč od učeče se mladine, ki ga je oboževala — daleč proč od strastno ljubljene vseučilišča — k ljudem, ki jih ni poznal in ljubil — domov v katoliško Cerkev.

Moral je iti to težko, junaško pot, če je hotel v smrti mirno in zaupno moliti: »Moram se srečati z Bogom samim.«

Človek je v razvnetju spočet, ko je vendar spočet v grehu; odtod psalmistov lepi in globoki izraz: »Grešniki so spačeni od rojstva, zašli so od materinega telesa in govore lažnivo.« Zato je tudi žrtev, ki je izprala greh in zopet uredila človeško naravo, po apostolovem nauku bistveno obstajala v neskončni pokorščini. Kristus je »bil pokoren do smrti, smrti na križu.« In mi ubogi stvori, ki nas je odrešila ta prevelika pokorščina, naj odrekamo pokorščino! Mi naj svojo lastno voljo zoperstavljamo volji Vsemogočnega s tistim groznim napuhom, ki je ustvaril pekel, kjer bo v temi, mukah, togoti in obupu, v sramoti najbolj zavrženega in najostudnejšega hlapčevstva brezvestni angel s svojimi sokrivci večno ponavljal: »Ne bom služil: non serviam!« O Bog, obvaruj me takšnega prav tako nespametnega kakor zločinskega napuha!

Lamennais.

Prebiti nam je velik boj: zoper svojega duha, ki nas zavaja, ker ga zapeljujeta lažni videz in nesrečna radovednost; zoper svoje želje, ki nas begajo; zoper svoje čute, katerih poželjivost skruni dušo in jo tišči k tlom. Žalostno stanje padlega človeka! Toda Bog ga ni zavrgel; lahko zmaga, če hoče. Vera zaustavlja bolešni nemir duha in ga utrjuje v resnici. Popolna uklonitev božji volji rodi srčni mir in uduši nečimerne želje, celo tiste, ki pod videzom dobrega varajo pobožnost. Končno slavimo nad čuti zmago z molitvijo, ponižnostjo in pokoro, ko zatiramo svoje uporno telo in ga devljemo v sužnost!

Lamennais.

DR. FR. W. FOERSTER — F. T.:

Snážnost

Povejte mi, otroci, ali bi mar radi, če vam umrje kakšen dober prijatelj, hodili okoli pisano oblečeni ali z venčkom na glavi — ali bi si za božični dan radi naredili črno žalno obleko s črnim pajčolanom? Zakaj ne? Ni res, radi bi vedno izrazili tudi na zunaj, kar čutimo v svojem srcu. Obleka naj bo tako rekoč znamenje, podoba notranjosti. Tudi naj ljudje vidijo, kako smo pri volji, da se ne šalijo z nami, če nas je doletelo res kaj žalostnega. Spominjam se vsaj iz svojih šolskih let, če se je kdo pojavil v žalni obleki, da ga nismo dražili, temveč smo občevali z njim nekako boječe resno. In kako lepo je zopet, če tudi veselje kažemo v obleki. Tedaj tudi drugi dele z nami dobro voljo. Če gre n. pr. gruča otrok v belih oblekah in pisanih čepicah na izlet in poje in vriska, postajajo stari in z domotožjem v obrazu reko: »Oh, mladost —« in živje se v čase, ko so tudi sami nekoč tako hodili na izlete — in še dolgo gledajo za otroki. Da — mladost!

Sploh se mi zde tisti ljudje najsrečnejši, ki zmorejo vse, kar jim gane srce, izraziti tudi na zunaj — n. pr. slikar, ki lahko svoja najlepša razpoloženja in sanje oblikuje v barvi, ali kipar, ki v marmor kleše govornico svoje duše, ali glasbenik, ki v najbolj čudovitih zvokih izraža svoja čustva. Zato je srečen, kdor ume vsaj količkaj gosti ali peti — srečen celó najrevnejši vaški godec, ki zvečer igra na svoje orglice, kar čuti njegova duša.

V srednjem veku nekoč je kralj zaprl angleškega plemiča v domstrtno ječo. Sprva je bil ves obupan in je kakor blazen besnel v svojih celici — nato ga je pa prevzela tiha vdanost in potrpljenje in dobili so ga dostikrat s sklenjenimi rokami zatopljenega v molitev. In obšlo ga je hrepenenje, da bi kakorkoli izrazil svoje pobožno nastrojenje — izprosil si je od ječarja dleto in je cele mesece dolbel v jetniški zid sliko Križanega, dokler ni nekega dne tako ganljivo in tako polna vzvišene potrpežljivosti zrla na jetnika, da se mu je zdelo, ko da se je zgodil čudež in je lik oživel. Toda zgodilo se ni nič, le da je njegovo lastno globoko čustvo zaživelo v mrzlem, sivem kamnu — in to ga je tolikanj osrečilo.

Imamo pa še druga sredstva, da se izrazimo, ne samo govorjenje, slikanje, petje, sviranje in barvo oblačila. Izražamo se lahko tudi s svojimi

navadami. So n. pr. ljudje, ki žele postati kar najbolj ponižni, in ti bodo poskušali to polagoma izraziti v vseh svojih dnevnikih navadah, v pozdravu, svojih odgovorih in obnašanju — dokler nazadnje vse njih vedenje ne bo zgolj ponižnost — kakor se tudi umetniku končno po dolgotrajnem klesanju posreči, da izoblikuje svoj lik tako, da je v njem do popolnosti utelešena njegova misel. Pa mi povejte, kako bi skušali izraziti željo po čistoči? Saj ga gotovo ni na svetu človeka, naj bo še tako podivjan, ki bi se mu kdaj prav v notranjosti ne porodila želja, da bi bil čist. Nemara celo sami ne vemo prav natanko, kaj prav za prav mislimo s tem — toda je neko hrepenenje, da bi bili prav brez madežev, snežno beli v srcu in nedotaknjeni od vsega, kar je umazano v besedah, kretnjah in mislih. Kako neki bomo pač to izrazili v svojem vedenju? Z umazanimi rokami, z nepočesanimi lasmi in madeži na obleki ali tako, da bomo na vso moč kvantali? Nikakor ne. Kdor ni že po naravi vaje snage, bi se je moral privaditi, da naravnost umetniško izrazi svoj notranji klic po brezmadežni čistosti. Ves njegov pojav mu lahko postane sredstvo za utelešenje tega, kakor je tudi kamen kiparju zgolj sredstvo. Ne mislim, da bi zaradi tega morali biti gosposko oblečeni. Toda celó najrevnejši človek dobi vodo za pranje in snaženje svoje obleke. Gre le za to, da imaš pravo voljo in gon, izraziti s svojimi navadami nekaj višjega — biti umetnik snage.

Kdor je kdaj začel tako in jel biti pozoren na vsak prah in vsak madež na obrazu, rokah in obleki — bo v svoje veselje odkril še nekaj važnega. Kakor nam namreč lastna glasba teši in dviga srce, enako tudi navada snažnosti silno vpliva na našo notranjost. Zaljubimo se v snago in čedalje težje trpimo ne le madeže na svojem jopiču, temveč tudi madeže na svojem značaju in umazane besede, ki jih zinemo, in umazane misli, ki nam osvajajo dušo.

Če to premislite, boste razumeli, zakaj so ustanovitelji velikih verstev tolikanj uvaževali redno obvezno umivanje. Vedeli so, da ta navada vpliva tudi navznoter, da je človeku nekako v pomoč in opozorilo, naj tudi čisto misli in govori.

Zopet pa je vnanja nesnažnost zelo nevarna, ker okužuje notranjost. Ste že kdaj slišali, da so vitrijolovi madeži tako nevarni, ker ne prejedo le vse obleke, marveč sežejo celo do človeka samega in lahko ranijo kožo? Tako je pa prav za prav ne samo z vitrijolovimi madeži, temveč z vsemi madeži. Prežro se do človeka, prav do njegovega osrčja. Kdor lahko po cele dni kolovrati z velikim rumenim jajčnim madežem na svoji obleki, tudi notri pri sebi ne bo tako hitro prijel za milo. Mine ga gnus do umazanega. Lažje bo živel z madeži. In kogar ni sram lastnih umazanih rok in nohtov, ga tudi umazanega govorjenja ne bo sram in bo končno tudi umazane misli sprejel v svojo vsakdanjo družbo.¹

Dobri poznavalci ljudi si zato vedno najprej ogledajo človeka, če je snažen, kadar hočejo vedeti, ali mu smejo zaupati. Neki ameriški črncec, ki je v otroških letih bil še suženj in je zdaj zelo ugleden učitelj in govornik v Ameriki, je pred nedavnim objavil svoj življenjepis: tu pripoveduje, kako je kot dvanajstletno revše cele tri dni tekal peš, da bi bil sprejet v veliko šolo za črnce. Denarja ni imel, da bi plačal šolnino, toda upal je na postranski zaslužek. Ko je predstojnico prosil za sprejem, mu je dala najprej osnažiti dve sobi. Ali to je opravil tako skrbno, da ni bilo več niti sledi prahu. Ko je to videla, ga je sprejela. Pridobil si je njeno

¹ Kajpada ne smemo delovnim ljudem nikoli očitati madežev, ki jih dobe pri umazanem delu — takšni madeži so častnejši kakor najbolj čedne obleke postopata. — Op. pisca.

zaupanje. Mislila je: Če se je tu tako izkazal, bo tudi drugače reden in snažen. Bo nekaj iz njega. V isti knjigi pripoveduje tudi, da je prvo in najvažnejše, pri vzgoji in izomiki črncev v ljudi, da jih navadiš rabiti zobno ščetko. To je važnejše nego pouk v branju. Zakaj dokler se temeljito ne priuče snažnosti, bo tudi njih branje neurejeno in zanikarno. Zobna krtačka šele jim bo sploh dala oporo. Če so se navadili snažiti zobe, bo ta navada polagoma tudi sicer vplivala na vse njihovo vedenje ter jih navadila čistejšega in bolj urejenega življenja.

Vidite torej, da snažnost ni tako postranska zadeva, ki jo urediš kar mimogrede in s kolikor mogoče malo vode, tako da je že v ponedeljek vsa brisača polna črnih sledov — ampak da je stvar, ki je v življenju resnično velikega pomena. Včasih misli kak fant, da je za napredek in srečo na svetu zlasti važno², da ima kje kakšnega mogočnega strica ali bogato teto in mu onadva z denarjem in dobrimi priporočili pomoreta kvišku. Rečem vam: snažnost je v življenju najbogatejša in najvplivnejša teta — in kdor je z njo v dobrih odnošajih, mu nasuje obilo bogatih darov in njeno priporočilo odpira vrata pri najvišjih gospodih. Packi pa utegnejo imeti še tako bogate in mogočne strice — kdor vidi na njih obleki celo vrsto madežev in mastne listine in umazane roke, si obriše prste in pravi: »Zelo mi je hudo — ampak na žalost trenutno ni mesta,« in svoji ženi reče pozneje: »Hvala Bogu, na srečo je zdaj vse zasedeno — brrrr.«

»Obleka dela človeka«, pravi star slovenski pregovor. To pomeni, da je človek tak, kakršna je njegova obleka. V tem pomenu se pregovor lahko razume napačno in prav. Napačno bi bilo, če bi človeka presojal le po obleki. Kajti marsikdo zaradi svojega ubožstva ne zmore lepe obleke, pa je vendar pošten in vsega spoštovanja vreden človek, nasprotno pa je kak lepo oblečen gizdalin največji lopov in breznačajen človek. Vendar pa je pregovor tudi resničen, kajti ubožna obleka ni isto kakor po nepotrebnem umazana obleka. In res je tudi, da zunanost človekova le prepogosto izraža njegovo notranjost. Lepa obleka tudi človeku samemu zbudi neko slovesno, praznično razpoloženje. Dejstvo je, da običajno — čeprav ne vedno — tisti, ki je natančen glede snage, ljubi tudi čistost srca. Kdor se ne zmeni za madeže na obleki, se običajno — čeprav ne vedno, kajti izjeme pravilo potrjujejo — tudi ne zmeni za madeže na duši. In tako vidimo, kako snažnost na obleki in telesu, ki je zgolj zunanja, nehote vpliva na človekovo notranjost in človeka vzgaja k čistosti duše in srca. Zunanja snažnost te dela ljubega ljudem, notranja čistost te napravi ljubega Bogu. Skrbi za oboje!

S. A.

Blagoslov prapora sestric sv. Klare v Šiški

Kako težko smo pričakale letos cvetno nedeljo. Morda bo kdo mislil, da zato, ker smo nesle butarice in oljko k blagoslovu. Pa temu ni tako. Dočakale smo tisti srečni dan, ki ga gotovo nobena izmed nas ne bo nikoli pozabila, dan ko smo razvile naš novi prapor in sprejele v svojo sredo 33 novih sestric. Polnoštevilno smo se zbrale v belih oblekah v samostanski dvorani, nakar smo v sprevodu odšle v cerkev. S kora je mogočno

² Tako zvane dobre zveze tudi danes človeku nikakor ne zagotove resničnih in trajnih uspehov. — Op. prev.

in slavnostno zadonela naša lepa himna »Blažena Klara«. Prapor je blagoslovil g. dr. p. Roman Tominec, ki nam je v lepih besedah orisal tudi njegov simbolični pomen.

Povedal nam je, da je naš prapor kakor sv. šotor, kamor se zatekamo v zavetje in za pomoč v težkih dneh. Drog, na katerem sloni polobla in ki iz nje raste križ objemajoč hostijo, je simbol trdnosti naših načel. Štirje

Novi prapor sestric sv. Klare v Šiški

svileni trakovi z imeni naših glavnih zavetnikov: Sv. Frančiška, sv. Klare, sv. Pashala, sv. Elizabete, so pa štirje stebri-nosilci tega svetega šotora. Vsako ime zase ne pomeni samo svetnika ali zavetnice, temveč je zaeno tudi vodilo in zrcalo življenja. Sv. Frančiška preprostost in čista ljubezen do Boga in narave in vseh stvari, ali ni živa govornica in prisposoba kako živeti v naših časih? Sv. Klara s svojo globoko vero v najsvetejši zakrament, ali ne velja tudi nam njeno življenje kot klic kvišku srca! In sv. Pashal, ki je veliki zavetnik vseh častilcev presvete Evharistije, nam je zagotovilo, da je naša pot edino prava in da brezpogojno vodi do cilja.

Ime sv. Elizabete pa je danes bolj kot kdaj prej najlepši poudarek naše volje iti za očetom Frančiškom, ki je učil svoje prve brate: »Ne samo sebi živeti, temveč tudi drugim koristiti.« Naj bo ta sveti šotor s temi štirimi stebri nebeških zavetnikov nam vedno toplo zavetje, pribežališče v urah preizkušnje.

Kumovala je zastavi naša dobra vzgojiteljica, šolska upraviteljica gospa Marija Sadarjeva, kateri bomo vedno hvaležne in se je rade spominjale v molitvi, ker je ona tista, kateri se moramo posebno zahvaliti za to lepo zastavo. Blagoslovitvi prapora je sledil sprejem novih članic. Po končanih cerkvenih obredih smo odšle srečne in vesele nazaj v dvorano, kjer je bila še kratka akademija z igrico »Blažena Imelda«.

Vseh sestric skupaj nas je sedaj 54. Sestanke imamo redno vsako prvo in tretjo nedeljo v mesecu. Vodi nas g. p. Metod Valjavec. Sestanke otvarja g. voditelj z molitvijo, nakar nam vedno v lepem govoru poda smernice, katerih se naj posebno držimo do drugega sestanka. Govoru slede običajno še dve deklamaciji, nakar zapojemo par pesmic. Preostali prosti čas se še malo poigramo, seveda pod nadzorstvom, nakar se mirno razidemo na svoje domove.

Rade in z veseljem hodimo k shodom, ker vemo, da je to edini kraj, kjer nam res z nesebično in požrtvovalno ljubeznijo kažejo pot, ki naj nas popelje v življenje. Vi naši nebeški vzorniki in zaščitniki pa prosite za nas, da nam ostane ta pot stalno ravna in nas enkrat srečno pripelje k večni Lepoti in neskončni Dobroti, v naš večni dom, v blaženi gaj, kjer »nikdar ne usahne cvetje in nikdar ne utihne petje«.

Vam pa, dobri naš voditelj, naj Bog tisočero povrne ves trud in vso skrb, ki jo imate z nami. Bog vas blagoslovi!

Pozdrav v Gospodu vsem našim sosestricam!

**Pax
et bonum!**

**Mir in
vse dobro!**

P. ANGELIK:

Prihaja čas, ko bo marsikateri, ki se še ni vpisal v Podporni odsek III. reda, prišel v leta starosti in onemoglosti. Ako ne bo imel tedaj dovolj prihrankov, da bi lahko od njih živel brez skrbi do smrti, ali ne bo imel dovolj velike pokojnine in ne bo našel sorodnikov, ki bi ga ljubeznivo sprejeli na stara leta, tedaj bo nastopila zanj beda in prosjačenje. Zelo nerodno mu bo tedaj odgovarjati na vprašanje: »Zakaj se pa nisi vpisal pravočasno v Podporni odsek III. reda? Sedaj bi bil lahko preskrbljen!«

Glavni pogoji za vpis v ta odsek so sledeči:

Kdor se hoče vpisati:

1. Mora biti ud III. reda ali se zavezati, da vanj stopi tekom petih let;
2. se mora preživljati z lastnim delom in ne sme biti odvisen od dobrote bližnjega;

3. ne sme biti star nad 50 let;

4. mora biti naročen na »Cvetje« ali se nanj naročiti.

Kdor potrebuje tiskovine za vpis ali želi kakega nadaljnjega pojasnila, se lahko pismeno ali osebno obrne na »Podporni odsek III. reda v Ljubljani, Marijin trg 4« ali na »Župni urad Marijinega Oznanjenja v Ljubljani«.

Zakaj mora biti vsak, ki se vpiše v Podporni odsek, član III. reda?

Na prvi pogled bi človek res po pravici stavil ugovor, da je nekoliko ozkosrčno, da Podporni odsek zahteva od vseh svojih članov in članic, da morajo biti vpisani v III. red, saj je Podporni odsek vendar dobrodelna ustanova in kot taka se mora ozirati na potrebo, ne pa na to, ali je kdo v III. redu ali ne.

Razni so vzroki, zaradi katerih je bilo nujno potrebno, da stoji v splošnih pogojih Podpornega odseka čl. 4., ki se glasi: »V Podporni odsek se morejo vpisati le udje III. reda, ali tisti, ki se zavežejo, da bodo v prvem letu od dne vpisa stopili v III. red in v drugem letu napravili redovne obljube. Člani odseka pa postanejo šele, ko napravijo redovne obljube.«

Državni zakon zahteva in predpisuje obdavčenje vseh zavarovalnic in je iz istega vzroka tudi pri nas že dvakrat ali trikrat vprašal, zakaj ne plačujemo davkov, ker smo imeli prej naslov Zavarovalni odsek III. reda. Običajno namreč se smatra in tega naziranja je tudi država, da so zavarovalnice pridobitna podjetja, ne pa samo koristne socialne ustanove. In le zato, ker je Podporni odsek notranja zadeva III. reda in kot taka notranja cerkvena zadeva, ki ni nobeno pridobitno podjetje, ampak le spolnjevanje 12. § drugega poglavja vodila III. reda, zato nas je država pustila v miru. Kakor hitro pa bi mi sprejemali v Podporni odsek III. reda tudi take, ki ne bi bili vpisani v III. red sv. Frančiška, bi nam država lahko takoj naprtila davke, kakor jih morajo plačevati podobne zavarovalnice.

Le zato, ker so člani Podpornega odseka le udje III. reda, nam ni potreba imeti posebnih revizorjev in kontrole, ker se na ude III. reda v splošnem lahko zanesemo, da so res pošteni in če posamezni niso, potem že tretjeredne skupščine same skrbijo, da se takih bremen znebe.

Edino na ta način, ker je Podporni odsek dobrodelna ustanova, obstoječa iz udov III. reda, je možno upravljati ta Podporni odsek s tako malenkostnimi stroški, da komaj pridejo v poštev. Ako bi namreč Podporni odsek moral plačevati davke ter bi moral plačevati drage revizije in upravni svet, tedaj bi ne bilo mogoče Podpornega odseka ohraniti svojemu namenu. Zvišati bi se morali mesečni zneski, ki se vplačujejo, in zelo znižati zneski, ki se izplačujejo, potem ko kak član ali članica zaradi starosti ali onemoglosti ne more izvrševati poklica. Eno kakor drugo bi bilo škodljivo in večkrat naravnost nemogoče. Če si predstavljamo nizke plače današnjih delavcev in delavk, uslužbencev in uslužbenk, tedaj vsak človek, ki ima količkaj razsodnosti, lahko ve, da bi ravno tisti, katerim je Podporni odsek v prvi vrsti namenjen, sploh ne mogli postati člani Podpornega odseka, ker bi ne mogli zaradi svoje nizke plače redno plačevati svojih mesečnih zneskov. Da pa nihče ni zadovoljen, potem ko enkrat obnemore, da bi dobival manjše zneske, to ni treba, da bi razlagal, saj vsi vemo, kako tožijo tako imenovani kronski upokojenci.

Moja prijateljica bi se rada vpisala v Podporni odsek III. reda, pa zaenkrat ne more takoj vstopiti v III. red, ker v tistem kraju, kjer služi, ni nobene skupščine III. reda?

Tudi na to smo mislili. Zato je rečeno v splošnih pogojih Podpornega odseka, da morejo biti vsaj sprejeti tudi tisti, ki se zavežejo, da bodo v prvem letu od dne vpisa stopili v III. red in v drugem napravili redovne obljube. To je potrebno zaradi tega, da Podporni odsek ne zaide v nevarnost, da bi bili vanj vpisani taki, ki sploh niso za III. red in ki so se vpisali morda izključno le zaradi zneskov, ki bi jih dobili v času starosti in onemoglosti. S takimi člani bi imel Podporni odsek le sitnosti, III. red pa tudi ne more tebi nič, meni nič koga sprejeti v svojo sredo, ne da bi se prej prepričal ali je res takega življenja, da bi bil III. redu v čast, ne pa v sramoto. Zato je nujno potrebno, da se vsak član Podpornega odseka vsaj tekom enega leta od dne vpisa v Podporni odsek, vpiše tudi v III. red in leto pozneje napravi obljube. Zato bodo v doglednem času vsi tisti, kateri še niso vpisani v III. red, pač pa že nekaj časa plačujejo zneske za Podporni odsek, pozvani, da se vpišejo v III. red. Kakor pri vsaki stvari mora tudi tukaj biti red. Podporni odsek ima svoje dolžnosti in obveznosti, katere ima namen tudi do pičice izpolnjevati, ter jih je vedno izpolnjeval, na drugi strani pa imajo tudi člani in članice Podpornega odseka svoje obveznosti in dolžnosti, katere so tudi oni dolžni spolnjevati.

Nove knjige

Zgodovina in popis brezjanske božje poti. II. pomnožena izdaja. 1936. Založil Anton Sfiligoj v Ljubljani. Cena 4 Din. Dobi se v zakristiji na Brezjah. — Drobna knjižica obsega v prvem delu zgodovino brezjanske božje poti. Spisal ga je p. Vincencij Kunstelj. Drugi del opisuje razvoj božje poti v sedanji dobi, ki ga je opisal Fr. Donat Jug. Tretji del opisuje oskrbovanje božje poti na Brezjah, ki je bil sestavljen od obeh pisateljev. Knjižica na 78 straneh opisuje vse, kar more in mora zanimati vsakega brezjanskega romarja. Zato jo toplo priporočamo.

D r. F r a n c D e t e l a: **Zbrani spisi.** Urednik Jakob Šolar. II. zvezek. Celje 1936. Založila Družba sv. Mohorja. — Mohorjeva družba je smatrala za svojo častno dolžnost, da izda Detelove spise v dostojni, velikega pisatelja vredni opremi, da ne ostane izločen iz vrst slovenskih pisateljev. Izdaja bo obsegala Detelova dela v časovnem redu njih postanka in bodo opremljeni z uvodi in opombami. Uvodi se bodo ozirali predvsem na zgodovinski postanek, literarno analizo in oceno posameznih del. Obširnejši življenjepisi in pogled na celotno Detelovo delo bo prinesel zadnji zvezek. Z opombami urednik razlaga neznane besede, tujke, citate, ki bi jih preprosto bralec ne razumel, in opozarja na literarno zanimive krajevne in zgodovinske ali kulturne prilike, ki jih je imel pisatelj pred očmi ob spisovanju. V taki obliki so spisi za nas literarno sprejemljivi in važni, a obenem dostopni vsakemu bralcu.

D r. I v a n P r e g e l j: **Osnovne črte iz književne teorije.** Knjiga predstavlja zelo koristno delo in sicer ne samo za dijaka, ampak za vsakega količikaj izobraženega človeka sploh. Pisatelj nam razlaga vse vrste pesništvo: epično, lirično in dramatično, dalje novelo in roman ter vse vrste drugo prozo. Obenem z bistvom poezije, igrokaza in romana ter njih najnega premoženja Podpornega odseka, ampak v prvi vrsti za upravo prerazičnejšimi vrstami in označbo ter z njih tehnično zgradbo seznaniti pisatelj bravca tudi s slovstveno zgodovino vseh narodov, t. j. z najznamenitejšimi proizvodi lepe besede v pesmi in prozi od najstarejših časov do moderne.

Prof. dr. Angela Piskernik: Nemško-slovenski in slovensko-nemški slovarček s slovničnimi podatki za Slovenca. — Založila Jugoslovanska knjigarna. Ljubljana 1936. Vez. 30 Din, broš. 20 Din. — Slovenci doslej še nismo imeli majhnega, priročnega nemškega slovarja, ki bi ustrezal vsem praktičnim zahtevam (primeren besedni zaklad, vsi potrebni slovnični podatki k posameznim besedam itd.). Imamo pač izvrstne večje slovarje take vrste, ki pa so temu primerno dražji in po obsegu za povprečno rabo prebogati. Zato moramo pozdraviti založniško dejanje Jugoslovanske knjigarne, ki nam je dala to prepotrebno knjižico. Besedišče popolnoma zadošča za navadnega zemljana, kakor nalašč pa je ta slovarček tudi za dijaštvo naših srednjih šol, ker mu od tretje pa do osme šole lahko izvrstno služi in mu ostane še pozneje za življenje.

France Bevk: Izbranih spisov 2. zvezek: Kresna noč — Vihar. Ljubljana 1935. Založila Jugoslovanska knjigarna. Cena vez. 70 dinarjev. Nova knjiga izbranih spisov nam predstavlja Bevka popolnoma z nove strani. V obeh povestih, v Kresni noči in Viharju, se odkriva posebna moč domišljije in neugnana tvornost zgodbe. V prvi je pisatelj posegel nazaj v konec srednjega veka in na ozadju domače planinske krajine razvil usodno zgodbo o pastirju Juretu, njegovem očetu in spokorniku Ivanišu in nesrečni mladi ženi Svetki. Planinska idila, v katero posega vsa teža tedanjega fevdalnega časa, se spremeni v strahoto neugnanih prirodnih strasti, ko človek, preganjan od zlobe in zavisti, pozna samo maščevanje in slepo uničuje svojo in tujo last. V »Viharju« nam pisatelj sporedno z veličastno lepoto morja in njegovo skrivnostno močjo slika življenje slovenskih ribičev. Na dvoje se trga njihovo življenje: na zemljo, kjer so se rodili in kjer žive njihove žene in neveste, in na morje, kjer je njihov kruh in kjer jih čaka smrt. Na tej dvojnosti razvija pisatelj boj za poštenje in čast med domačinom Mikolom in mladim priseljencem Toninom. Obe povesti se odlikujeta po starodavni slikovitosti in prirodni neposrednosti. Razloček med prvim tiskom in izbranimi spisi je velik. Bevk je svoje delo ne samo po obliki, ampak tudi po vsebini temeljito predelal ter dopolnil.

Dopis iz Šmarja pri Ljubljani. V nedeljo 17. maja je naša skupščina s somišljenicami vred priredila romanje v Novo Štífto; bilo nas je 47. Železniška uprava nam je postregla z lastnim vagonom, preč. p. superior. Albert nas je pa do 11. ure čakal s sv. mašo, za kar smo mu zelo hvaležni. Bog povrni vsem, ki so nam bili ob tej priliki naklonjeni!

Jožef Rozman, kaplan.

Zahvala za molitev

S. M. iz Glinč se zahvaljuje presvetemu Srcu Jezusovemu, Materi Božji in sv. Antonu Padovanskemu za uslišano prošnjo.

V molitev se priporoča

Član Armade sv. Križa: Franc Ogrin.